

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:		Spisujú a vydávajú:	Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
Na celý rok	2 zl. — kr.	MIKULÁŠ LEPSÉNYI	VIII. ker., Práter-ulica 44.
Na pol roka	1 > — >	a GERHARD NÉMETH.	sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
Na štvrt roka	— > 60 >	Hlavný spolupracovník:	pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
Jednotlivé číslo 4 kr.		FRANTIŠ BLESZKÁNY.	Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku
			je 10 kr. Rukopisy sa naspá k nedávajú.

Naša bieda.

Lepeší nápis by bol tohoto článku „naše biedy“, lebo v skutku nenie toho ohľadu, v ktorom by kresťanskí obyvatelia Uhorska nemohli byť nazvaní biednymi.

Pozrime len na svoje polozenie z ohľadu hospodárskeho. Sluhovci sú hákliví, veľký plat si žiadajú, a rozkazovať si hrube nedajú. A veď ich potrebujeme, bez nich obísť sa nemôžeme. Kolkí ľudia si vzdychajú, aby prišli do takého polozenia, žeby sa so sluhami ostúdať nemuseli. A pritom jak slabý je dôchodok hospodárstva. Či má zbožie cenu? Vláda dovolila z Rumunska dovážať žito, ktoré preto u nás také je lacné, že žitný chlieb je lacnejší od jačmenného. Nech hospodár žije a sluhov platí pri tak nízkej cene zbožia, jako to teraz je!

A daň preto vždy, so dňa na deň je vyššia; páni mameluci jakby ani inej starosti namali, len daň zväčšovať; a keby tomu zväčšovaniu aspoň už ráz koniec bol; lenže horkyže to môže človek očakávať, keď vždy si navymýšľajú liberálci nové úrady, aby tak i počet mästných hrncov rástol, ktoré bez sluhov a bez starosti vylizovať, veľmi dobre padne bruchopascom. Ale včulajši liberálci nielen pomôcť nechcú ľudu, lež ani počuť o jeho biede, jako to terajšie pomery dokazujú v snemovni kde ani 5-6 svobodných myselníkov nevidí človek, keď ľavičiaci rečia, ktorí nejednu trpkú pravdu by pichli do očí vláde, keby sa nemotali inde ministri, zakiaľ biedy a požiadavky ubohého ľudu sú v snemovni na jazyku ľavákov.

Prečo neobťažujú s dáňou kapitalistov, ktorí bez sluhov a bez práce, s puhou špeku-

láciou neraz, viac vyrobia na berse za deň, jako hospodár za roky; prečo nešlahnú pri-sluhajúcu porciu na takieto ľahké výrobky?! Hja keď by sa to väčším dielom židov týkalo, ktorých uraziť a slušno obťažovať ani za svet sa neopovažia priatelia obrezancov.

No dobre ale keď už raz sme v tom, že cez tento biedny život tu v Uhorsku tak unávnne prebrodiť musíme — by si myslel človek — aspoň i práva ťarchám primerané užívame. O jaký to mam?! So dňa na deň, čím väčšie sú ťarchy, tým viac sa krpatia naše práva.

Skoro všade rozširujú volebné právo t. j. menej žiadajú majetku abo dôchodku so dňa na deň čo podmienku abo základ práva volebného, a u nás nielen pri starom je to ešte vždy, lež i to je ešte primoc, hľadajú zádrapky, aby len čím viac voličov mohli z tohoto práva vytvoriť; a jestli je muž rázny a svedomitý i toto ponechané právo im kole oči, a na základe zle vypísaného veku a ména sa usilujú ho ukrádnúť, shabať. — Čože máme od štátu za toľké ťarchy, keď nám i hlas volebný jeho zástupci odnímu?!

A stolice snáď lepšie sú proti občanom? V mnohých stolicách sú pády, že stoličná príražka prevyšuje daň krajinskú; a keď pride voľba do stoličného výboru; stoliční uradníci sa pretekajú slobodu v tejto veci utlačiť, tak že nejednomu poriadnemu občanovi s očí slzy padajú od ľútosti nad sebou.

A kto by nevedel o náramných ťarchách obecných?! V nejednej obci prevyšuje príražka obecná daň krajinskú. A tí predstavení obci

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

K tomuto číslu je pripojená 8 stranová príloha.

jakúže povďačnosť preukazujú zato? Surové zachádzanie; nejednemu je jedon žid milší, jako desať krasťanov, a na rozkaz slúžneho hocčo je v stave proti občanom previesť, z ktorých možoľov žije, to mu ani na um nepride.

Horšie nám už ani nemôže byť, jako je nám teraz, v ktorom čase i útoky proti náboženstvu sa prevádzajú. Dľa zákona matrikár je povinný upozorniť ženichov, aby i do chrámu šli; a mnohí opleckári práve proti zákonom odhovárajú od cirkevného sobášu čo od veci zbytočnej. Čo keď sa v Budapešti opovážia činiť, jakože by sa to nedialo po dedinách?!

Opakujem, že horšie s nami veriacimi už nemôže byť; a keby jakákoľvek nemilosrdná vojna sa ztrhla, to by bolo len vykúpenie pre nás z tohoto svobodnomyselného otroctva, v ktorom na nábožnosť nič nedajú, jakoby človek hovädu podobne len pre tento svet stvorený bol. Z tohoto smutného položenia vyslobodí nás Pane, jako si jednúc národ vyvolený zo zajatia babylonského vyslobodil. *Čachtičan.*

POLITICKE CHÝRY.

Liberálna strana a voľby. Židovsko liberálne noviny »Pol. Corr.« ohlašujú, že výsledok volieb v stupavskom a giratovskom okrese dokazuje, že liberálna strana sa teraz už nemá čo obávať búrenia, ktoré ľudová strana medzi ľuďom vyvíňa. Lebo že vraj pri týchto voľbách vláda sa celkom nestrane držala. Liberalismus z luhárstva pochádza, a ani sa ináč nemôže udržať, iba luhárstvom, preto i liberálna vláda bezočivo chce luhaf a mámať svet, vytrubujúc do sveta, že ona sa do volieb nemieša; navzdor týmto luhárstvám celý svet d bre vie, jakých podlych prostriedkov vláda pri voľbách ku svojmu prospechu sa dopúšťa. Z inej strany však, tak ďalej lunajú oné židovsko-liberálne noviny, vláda nemôže tú službu preukazať ľavej strane, aby horlivosť liberálnej strany hatila. Dáva na známosť celému svetu liberálna strana, že pri budúcich voľbách všate postaví svojich kandidátov, kde len trochu nádeje má, zvíťaziť, jedným slovom liberálna strana už teraz vyslovuje, že sa na celej čiare chystá k ohnivému boju.

Kráľovské právo a minister vnútra. Úradne kruhy bystro zaoberajú sa s najnovjšou nesbehlosťou ministra Perce'a v práve: totiž u nás v Unorsku podľa zákona a obyčaje len kráľovi prislúcha právo darovať nekomu nejaký titul, a kedykoľvek nejaký úradník dostane titul ministerského tajomníka, alebo ministerského radca, na podpis sa vždy prekladá kráľovi. K všeobecnému podiviu v úradnom časopise z 13-ho decembra čítať možno následovné vymenovania:

»Minister vnútra *Alberta Szombatfalvyho* dozorcú potajomných policistov vyrenoval ku štátnej policii za radcu a v posávadňom upotrebení i na ďalek ho ponechal; ďalej *Karola Šaly* okresného kapitána pri policii v *Flavom* meste — vymenoval za radcu ku tejže policii.«

Bez kráľovského podpisu. Minister vnútra tedy z vlastnej svojej moci, k čemu žiadneho práva nemá, daroval tým dvom úradníkom titul a hodnosť radci, ktorých v dosávadňom ích stave a slušnosti, jako kapitána a dozorcú ináč bez premeny nechal. Ejhľa páni liberáli už sa miešajú i kráľovi do práva! Či sa nikto nenajde, čo by Jeho Veličenstvo upozornil na toto bezočivé šafárenie liberálnej vlády?

Rozhodnutie v matrikárskech záležitostiach. Čo sa civilného matrikárstva týka. toľko §§-ov vydal už minister vnútra. Perczel, že nie len matrikári, ale ani sám minister sa už v nich nevyzná, a ponevač sa matrikári častokrát nevyznajúc porád o poradu na ministra obracajú, preto minister vždy popláca matrikárstvo. Tak ku pr. navrhla sa otázka, čo má matrikár robiť, keď smrtný pád z omylu naznačil do matriky narodených? Pokým kňazi vedli matriky, keď by sa takýto pád prihodil, kňaz sa hneď vyznal, čo má robiť a jako tú chybu napraviť; teraz pre takúto maličkosť, je toľko pisačky, že sa matrikári obracajú až na ministra o otcovskú poradu.

Minister vnútra vyriekol, že dišpensácia od ohlášok je odôvodnená, jestli že od toho závisi, aby cirkevný sobáš hneď po civilnom sobáši sa stať môhol.

Zas bude voľba v Kőrmende. Barón Lorand Eötvőš, krajinský to vyslanec kőrmendského okresu vzdal sa svojho mandáta. Zaďakovanie baróna Eötvőša neprišlo nenadále, lebo ten bývalý minister výučby už niekoľko mesiacov nechodil do snemovne — predseda že zaďakoval, to prekvapilo vládnú stranu.

Výbor liberálnej strany síce už dávno znal úmysel Loranda Eötvőša, ale ho porad prosili, aby ešte trochu počkal, lebo väčšina v onom okrese ešte nebola poistená pre liberálnu stranu. Eötvőš už ale nechcel ďalej čakať, lež jednoducho zaďakoval. On totiž vládě mal za z'le, že vždy odkládala a meškala ho vymenovať za učbára na universitu, čeho príčinou bolo to, že Eötvőš, keď bol ministrom odporúčať stotisíc zlatých Koššúthovej rodine za Koššúthove spisy bez uvedomenia kráľa, čo potom kráľ mu za z'le mal, lebo sa miešal do kráľovských práv a preto Bárffyova vláda neopovážila sa Eötvőša vo Viedni predostreť.

Ovšem je zajímavé, že Eötvőš ministerskú torbu oddal *Wlaššičovi*, minister výučby ale Juló *Wlaššič* nebol v stave naspák dať Eötvőšovi jeho učbársku stolicu.

V kőrmendskom okrese už sa započala kortešácia. Kandidatom *ľudovej strany* je, gr. *Iván Bathány*. Žiadúce by ovšem bolo, aby nie len v kőrmendskom okrese, ale všade po krajine, menovite v každom okrese *ľudová strana* zavčasu sa ustrojila a rozširovala.

Ministri naši vo Viedni. Barón *Bánffy* tento týždeň a s ním viacej uherských ministrov zdržovalo sa vo Viedni. Tento chýr veľmi znepokojoval liberálnu stranu. Lebo hovorilo sa, že *Bánffy* na kráľov rozkaz sa dostavil do Viedne. Mnohí liberáli obávajú sa, že *Bánffyho* preto zavolali do Viedne, aby oznámil kráľovi, jaké oplanstvá sa vyvádzajú pri voľbách, zvláš'ne najnovjšie v Stupave.

Zas iní sa domnievajú, že uhorskí ministri išli hľadať peniaze do Viedne ku nastávajúcim voľbám lebo i posávať peniaze viedenských bankárov hojne sa hrnuly do pokladnice liberálnej strany, ktorá ích potom na nesvečomitú kortešáciu upotrebovala.

Nasledujúce navrhujem.

1. V Stupave na tom mieste, kde ľudová strana za našu sv. vieru a ústavu krajinskú bola mučená, nech sa vystaví z milodarov kalvária (cesta umučenia Krista) alebo iný pomník. Jednoter od Krista odvrátený nech je Aurel Bartal, ale verne napodobnený. — Mená všetkých ľudových voličov nech sa vryjú na večitú pamiatku do kamennej tabule.

2. Prispejme s milodarmi k liečeniu ochorených, prípadne ku trovám pohravným zomrelých a k omšiam za ich duše. Liečenie a opatera chorých nech je starostlivá a pod slušným dozorstvom a kontrollovaním.

3. Nech sa zažaluje Aurel Bartal na základe 178, 181, 182, 290, 291, 301 a 323 §§. Vtedy vyjde na vrch, kto bol umným pôvodcom bezbožnosti a vlastizrady pri voľbe stupavskej.

Dr. Aleš Bakonyi.

Krajinský snem.

V Budapešti 10-ho decembra 1895.

Dnes bolo posledné zasadnutie toho roku. Minister *Perceľ* dával odpovede na rozličné interpellácie. *Františ Šima* zadal dve interpellácie, jednu o voľbe stoličných uradnikov, druhú o tom, že jako je to, že v čongrádskej stolici viacej výbernikov volia, než by mali podľa zákona.

Najzajímavějšíou časťou zasadnutia bola odpoveď *Perceľova* na otázku *Jána Hock* v záležitosti giráltovskej voľby; pretože *Hock* nebol prítomný, preto ministromi nikto neodpovedal.

Ešte *Ignác Darányi* minister orby odpovedal na otázku *Gejzy Makfalvayho* o bôľu očí, ktorý vypukol v štátnej koniarni v Nađatáde. Minister uspokojil všetkých svojou odpoveďou, prednesúc, že tá nemoc neprechádza na konských potomkov konečne ustálili denný poriadok, počom predseda *Szilágyi* štiasťlivé sviatky želan ablegátom. Budúce zasadnutie bude 9-ho januára 1896.

Zasadnutie vyššieho domu.

V Budapešti 14-ho decembra 1895.

Vyšší dom pod predsedníctvom *Jozefa Szlávyho* 14-ho decembra vydržovalo zasadnutie, v ktorom veľmoži prijali opravenie menoslovu veľmožov, a zákonné návrhy od nižšej snemovne poslané. Veľmoži potom tlumočili svoje želanie panovníkovi na nový rok. Pojednávali zákonný návrh o indennite; v dohode vzali účasť gróf *Ferdinand Zichy*, a gróf *Mikuláš Zay*.

Zay vychvaľoval vládu, a zastával protestantov, schvaľoval cirkevnú politiku, pre kalvinov žiadal, aby

ím vláda dala väčšiu štátnu pomoc, lebo že oni to zaslúžia, lebo že vraj len kalvini sú opravdiví vlastenci. Naproti tomu rečnil gróf *Ferdinand Zichy*, ktorý ani najmenej neschvaľoval cirkevnú politiku, ba konštatoval že ľud sa nijako nevie uspokojiť, s cirkevnopolitickými zákonmi, a to tým menej, keď vláda s ľudom pri voľbách zachádza, jako s nejakým hovädom. Na túto ostrú, ale spravodlivú a opravdivú reč ozval sa i ministerský predseda *Bánffy* a proti grófovi *Ferdinandovi Zichy* zastával vládu. Konečne veľmoži povolili predsedu aby ich želanie k novému roku predniesol panovníkovi a zasadnutie sa pre tento rok dokončilo.

Všeobecné žaloby.

Včulajšieho času vycítili ustavičné žaloby, na slávnych vyslancov, vodcov ľudu, ktorí pred voľbami rozličné dobré veci sľubovali, vlastne ale docela oprotivné poriadky uviedli do života. A táto žaloba, je prirodzená vec, pretože tito páni svoju povinnosť, by sa totižto o blaho úbohého ľudu stárali, svedomite neplnia, ale len sami o seba sa stárajú. Svoj masťný hrnček tak pevne držia, že nie silý, ktorá by bola v stave ím ho z rúk vyťahnúť. My sme tiež počtili našou dôverou mnohých pánov, ktorí sa nám pred voľbou aj ľúbili a boli by sme snáď aj prisahou tvrdili, že sa v nich nesklameme; ale dosť smutná vec, inšie sme museli skusiť. Včul vidíme najlepšie, že tito páni nie dľa našich opravdivých zásad hlasujú v krajinskom sneme, ale dľa zásad včulajšieho slobodnomyselného veku, bez ohľadu na úbohý a pobožný ľud za tie novomódne cirkevnopolitické návrhy. Zdáliš s prijatím a do života uvedením týchto cirkevnopolitických novôt utvorili blahobyť úbohého ľudu? Najmenej ľud si krvopotne vyhľadáva potrebný a jednoduchý pokrm svoj; a dozaista by bol spokojnejším so svojim polutovania hodným osudom, keď by ho len tá myšlienka nesužovala, že ho aj posledného potešenia chcú zbaviť? A snáď nie je toto snaha včulajšej slobodnomyselnej vlády? Od októbra prinútila vláda, väčšinu kresťanov, aby proti svojmu presvedčeniu činili.

Čo ale človek oproti svojmu presvedčeniu činí, môže-li to poskytovať a tvoriť jeho blaženosť a spokojnosť? Sviatosť manželstva je duševná vec, a preto nepatrí k štátu. Stav manželský je od Kista Pána na hodnosť sviatosti povýšený. Každý dobrý kresťan a týchto novozavedených poriadkov zrejme vidí, že neni sú dľa vôle Krista Pána zavedené. Ktorý katolík sa len pred opleckovým farárom dá sosobašit, ten nemôže byť účastný požehnania cirkevného? Alebo asnaď politická potreba je

obsiahnutie zemskeho blahobytu civilné párenie? Politická potreba je ku príkladu daň platiť, alebo v čas vojny prinášať obety a rozličným spôsobom sa vynasnažovať, aby sa vojsko proti nepriateľom čím dokonálejšie vzmohlo.

Včul sa ale pýtam, zdá-liž by sv. cirkev obsiahla svoj cieľ, je-li potrebné dľa cirkevných nariadení udelené manželstvo? Zaiste. Toto je od slnka jasnejšia pravda. Stav manželský je síce nevyhnutelne potrebný na rozmnoženie sa človečenstva, ale jakým spôsobom sa má viazať, na to nám odpovie cirkev svätá, na ktorú je sverené sosobásenie zasnúbencov, dľa štátu uzavreté manželstvo je tiež dostatočné, aby sa ľudia množili, ale na to neni síce, aby ľudia na ceste opravdivej čnosti a čistých mravov kráčali, pretože zväzok ten, ktorý medzi sosobášenými nastane, štát za taký posudzuje, ktorý sa aj rozviazať môže. Táto okolnosť ale je už prekážka opravdivého mravného života. Kde štát z celej sily by sa mal usilovať a vynasnažovať, aby mravy a viera dobre zachovaná bola, pretože od týchto závisí stálosť a pevný stav štátu. Základný kameň štátu sú čisté mravy, ktoré, keď pominú, štát sa chýli k zkaze, nespokojnosť a znaky vnútorného pohoršenia zočíme na tvárach každého človeka, ktorý len za volajaký poklad považuje náboženstvo, a v ňom nachádzajúcu potechu. Najlepšie ale vysvedčenie nespokojnosti nám udávajú tie demonštrácie, ktoré pred uvedením nových zákonov do života tak rečeno zo dňa na deň sa stavaly. V Iglove ľud vyhnal od kostola notára, ktorý pred chrámom božim chcel ohlásiť tie nové zákony, Ludvik Szily, podžupan baraňánskej stolice na verejnom shromážení stoličného výboru vyslovil sa, že: „Notársky sbor a služnovské úrady povinnosti tej, ktorá zkrz nové zákony na nich padá, nebudú v stave zadosť učiniť a toto ja hovorím, podžupan. Potom neočul similý čitateľuod mnohých, alebo aj sám si nepreklínal tie nové zákony hovoriac: Čo hneď hrom netratil toho, alebo zem nepohltila toho, ktorý najprv predniesol v sneme návrh v záležitosti nových zákonov. Ponosuje sa každý, pretože zákony tieto neboly z vôle ľudu prijaté.

Konečne zdá-liž neni prinútený každý horlivý kresťan nespokojnosť svoju dať na javo vidiac, že všetko, čo dotiaľ k cirkevným vrchnostám patrilo, vlada sebe začína privlastňovať? Čo snáď kňazi neporiadne viedli matriky, alebo dôchodok, ktorý z krstných listov mali, im závidí vlada naša? Civilní matrikári snáď lepšie a spoľahlivejšie povedú matriky?

Keď teda životom verejným dokazujeme, že navzdor týchto zákonov za cirkev a za

náboženstvo horíš a keď si sa pri tom aj presvedčil, že zákony tieto len nespokojnosť a pohoršenie tvoria, pod ktorú zástavu sa postavíš pri nových volbách? Pod zástavu vlády alebo pod zástavu ľudovej stránky? Čo ťa povede pri hlasovaní na vyslancov, vínko sa červeňajúce, a bo pálenka sa usmievať na teba, ktorú ti len preto budú ponúkať, by si presvedčenie svoje ukáčil; alebo opravdivý tvoj záujem je, aby si si aj v tomto živote svoj blahobyt nadobudnúť mohol!?

Skalický.

Ako previedol Jožko matrikára?

V Trenčiansku, v jednej neškodnej obci zavítal nedávno jedon mladík k matrikárovi i s nevestou mladou a so svedkama. Rúcho mladoženisi mali len také každodenné na sebe. Matrikár krútil fúzami, šparchal si v nose a mrdal s hubou. Každý pohyb jeho na javo dal, že nenie vo veselej koži. Zrázu okrične přítomných ten opleckár:

Keď vás sobášif chcem, musíte mať na sebe sviatočné rúcho, ináč sa mi neukazujte na oči,

Jožko odvetí, že v zákone nenie rúcho sviatočné predpísané, lež len ženisi a dvaja svedkovia.

Opleckára prevápila zmužilá odveta; zrázu ale sa soberie a ostro zreve:

Kľudte se mi z očí; zatiaľ nechcem vedieť o vašom sobáše, zakiaľ rúcho sviatočné nenavlečiete.

Ti poslúchli opleckára, šli domov. Hostinu pripravenú ale preto prekonali. Naraz napadne Jožkovi figel, ktorý on v kalendári bol ráz čítal, že totižto jest to takého spôsobu, že človek môže sa dať od kňaza i bez cibulového manželstva sobášif bez toho, žeby kto pokute bol vystavený.

Počal sa o veci shovárať medzi ôsmymi očami; len mladoženisi a svedkovia boli přítomní. O čom bola reč, to by nikomu nebol z nich ani jedon ani za pol sveta prezradil.

Tým lepšie sa mu to podarilo na druhý deň uskutočniť.

Ráno šol i so sľúbenicou ku spovedi; svedkovia v lavicách sedeli. Pod omšou sa prijímalo.

Keď pán farár po omši vzdialoval sa od oltára, všetci štyria ho čakali v zákrestii, pristavia pána farára; a Jožko povedal: Pán farár já si beriem za ženu túto Marku N., nikdy ju neopustím, tak mi Boh pomáhaj. — Na to hneď Marka mu vrazí do reči: Pán farár, já si beriem Jožka N. za muža, nikdy ho neopustím, tak mi Boh pomáhaj.

A úto dvaja hrdí katolíci celkom platno vstúpili do stavu manželského, lebo pred katolíckým kňazom v přítomnosti dvoch svedkov si sľúbili manželskú vernosť.

Keď sa to opleckár dozvedel, dal si Jožka volať. Ten ale povedal, že nech on príde k nemu. A tak uponížený opleckár šol k Jožkovi, a sľúbil mu, že i v každodennom rúchu ho prijme a zapíše i so ženou. Jožko ani očúť nechcel o tom, keď ale opleckár mu vysvetlil, že aspoň pre dietky aby to učinil, ktoré ináč neuzná štát za zákonité; vyhovel prosbe opleckára, ktorý ho veľmi prosil, aby jeho jednanie nepravé neudal vrchnosti, lebo vraj viac to už s nikým neurobí. Aj ja lutujem ženáča a otca opleckára, preto nemenujem dedinu.

Cachtičan.

Vianočné myšlienky.

Radostný chválospev ozýva sa z ozdobených chrámov našich a slávu pejú zo srdca ústa naše Najvyššiemu, lebo sám Boh znížil sa k nám, aby nás k sebe povýšil, chudobným sa stal, aby nás darom nekonečnej ceny obohatil a v opustenej, studenej maštali z biednych jasiel dáva už zavidavok na tú nesmiernej ceny dušu ľudskú, za ktorú na kríži ostatnou kvapkou svojej predrahej krvi všetko vyplatil.

I teší sa duch náš rozpomienkou touto, ale tohto roku na našom srdci leží nejaká ťažoba, ktorá hať ducha nášho v nábožno-radostnom vzletku jeho a v očiach našich, miesto výrazu radosti slzy sa perlia. A jako by aj nie? Tisíc rokov prichádzal novorodený Ježiško k nám — do tejto krajiny — jako medzi svojích, do krajiny kresťanskej, a teraz už . . . prichádza do krajiny nie svojej, nie kresťanskej, veď vo snemovni sám minister vyhlasil, že uhorská krajina, nie je kresťanskou. — „Prišiel medzi svojich.“ Či tí fabrikanti zákonov, niesu tiež Jeho vlastnosťou, nie sú Jeho vykúpenci? Áno; ale oni v tento rok, v grobianskej, čiernej nevdačnosti vypovedali službu Kristovi a shodiac so seba ten najkrajší titul jedného človeka, meno: kresťan, Krista a všetko to čo On pre blaho časné a večné človečenstva s neba priniesol nespravodlivo a násilne pochmatávajú, v šialenosti svojej do vždy prázneho brucha pohanského molocha — štátu, bez milosrdenstva — pohádzali. Preč, preč s novonarodeným Kristom teraz, — volajú a ubohému, Kristu vernému ľudu násilným spôsobom zapchávajú ústa, aby nedal na javo svoju srdečnú túžbu: „príď k nám kráľovstvo Tvoje!“

Prišiel aj tento rok novonarodený Ježiško, ale „svojí ho neprijali.“ Či sú nie Jeho, či sa nedržia za zvláštných vyvolencov Jeho, tí hlavní pastieri cirkve evanjelickej, ktorí vo vyššej snemovni, ku pohoršeniu všetkého ľudu kresťanského, proti zásadám viery Kristovej verejne povstali, na recepciu a beznáboženstvo hlasujú? O milý Ježišku! k týmto si už tento rok darmo prišiel, títo sa už zriekli Teba, tí Ťa neprijmu, títo verejne vyznali, že Ty, Boh-Syn, alebo Mojžiš, Mohamed alebo Voltaire. . . to je všetko jedno. — Ba či tí páni tiež budú teraz na vianoce kázať o tých veľkých dobrodeniach, ktoré Pán Ježiš svojim narodením, životom a smrťou ľudskému pokoleniu získal? Či aj na dalej budú k „Otčenášu prikladať tie slová, „Tvoja je sláva a moc“? Alebo či svojmu veriacemu ľudu do očí povedia to, čo na sneme svojim hlasovaním vyznali, že totižto viera kresťanská je celkom taká, jako židovská, že

človek pokrstený môže sa stať židom ano bez všetkej viery môže vyžiť, len nech platí? Jestli ti páni majú charakter, iste to posledné budú kázať, lebo nemožno je, aby o veciach viery ináčej hovorili na sneme a ináč v kostole. Drahý Spasiteľu, veru si sa pekných „biskupov“ dožil!

Novonarodený Ježiš Kristus v našej krajine prichádzal dosiaľ do domov a rodín kresťanských, donášajúc so sebou jako dar, oblažujúci pokoj nebeský, a všade bol s povdačnosťou a radostou prijatý, lebo veď uprimná láska kresťanská viazala srdcia údom rodinných vo spolok a k Ježišovi. Od teraz už mnohé rodiny smutne obísť musí láskavý Spasiteľ, lebo vidí, že tie rodiny viacej nie láska k Bohu a bližnému ale len v Jeho očiach ošklivá chlypnosť, hmotárstvo a pohanský kontrakt na čas udržuje. Od koľkých, dosiaľ aspoň dľa mena kresťanských domov, odohnaný bude teraz novonarodený Ježiš Kristus, kde totižto jedna alebo druhá stránka z manželov civilných je verejným nepriateľom Jeho: židom, neznabohom, človekom bez náboženstva. Tam veru Ho neprijmu a dvere mu ukážu, aby neporušili slabý pokoj domáci.

Jakú radosť mal dosiaľ vo vianoce malý Ježiško v každom kresťanskom dome so svojimi miláčkami: dietkami; a tie kresťanské dietky, jakú radosť mali, jako Ho čakali, jako sa spytovali, kedy už príde, čo donesie: a keď prišiel, jaký to ples v kruhoch rodín kresťanských. — Teraz to už pomaly vyhynúť musí, lebo sa to so židovsko-liberalným duchom času nesrovnáva, to do „tmavého“ stredoveku patrí, to je ultramontanizmus a fanatizmus, to treba vykoreniti. Takto budú smýšľať literálnym duchom otráveny rodičia a dietky jejích zabudnú pomali na svojho nebeského priateľa, bo nepočujú o ňom doma, tým menej v odkresťanenej škole, veď — jako som ešte pred piatimi rokmi v jednom, pre stredné školy vydanom, maďarskom evanjelickom katekizmuse čítal — o Kristu nič istotne nevieme, len to, že sa v Nazárete (!) narodil.“

Áno drahí rodáci moji, v hroznom položení nachádza nás v tomto roku, v tejto krajine prichodiaci k nám Spasiteľ náš. Tak to vyzerá, jako by sme už týmto rokom prestali byť Jeho veriacimi, ctiteľmi, kresťanmi, lebo začala nad nami vladáriť liberalno-židovská bestia, ktorá svojimi polypovými ramenami objať a zničiti chce Krista a všetko čo jo Kristovo, čo nás na Neho upomína. Ale či v skutku ešte ani tento pokus pekelný proti Kristu nie je nás v stave zo spánku lahostajnosti zobudiť? Či

sme sa už všetci nevdačnými grobianmi stali ku Kristu, že ho pred novomôdnými Herodesami nezastávame? Či všetkú tú potupu, hanu v ošklivé sliny pohanenia židovského aj na ďalej mlčky trpeť budeme, aby to všetko na Kristu a na nás kresťanoch uschlo?

O vtedy nie sme hodni Krista a zaslužíme to, aby sa odobral od nás a išiel medzi tých, ktorí Ho uznajú a Mu verne slúžiť budú.

Ot. čitatelia týchto novín, Vy ste verní kresťania, oduševnite sa teda za Krista. Kristus je kráľ náš, a my, ktorí sme Jeho, utrúc si slzy útrpnosti nad nevdačným Jeho od ľudí svojich prijatím, s odhodlanosťou dajme sa do svätého boja za slávu Jeho. Hore sa všetci, ktorí sme ešte Kristu verní a z heslom „Nech žije Kristus“ vrhnime sa na nepriateľa: liberalismus židovský, vytrhnime mu z rúk tu ním už-už roztrhanú zástavu Kristovu, smyme so seba tú hanbu na nás kresťanov lžiliberalizmom prilepenú a kráľ pokoja Kristus s radosťou znovu narodí sa v srdciach, v rodinách a krajine našej a radovať sa bude všetko pokolenie. *Trhanovec.*

Spasiteľ a národ.

*A keď prešiel Ježiš
Galilejské more,
veľký zástup ľudu
kráča za ním hore.*

*Kráča k tomu vršku,
na ňomž Kristus sedí
a nad ľudskou biedou
v duchu slzy cedi.*

*Je to veľký zástup
samých biednych ľudí,
ktorých núdza tlačí
a Farizej šudí.*

*Oni prešli za ním
cez tú mororieku,
lebo potrebujú
nebeského lieku.*

*A Spasiteľ vdačne
lieči každú ranu
a z úst Svojích sype
im nebeskú mannu.*

*Stojí vôkol Krista
zástup neprehľadný
a On vidí, že — aj
telesne je hladný . . .*

*Rečie, že ver aj tak
obživí ho treba —
ale kde vraj pre nich
nakúpime chleba . . . ?*

*Filip vyratuje,
koľkú treba summu,
aby každý dostal
maličko z pokrmu.*

*Ondrej vravi, že len
päť jačmenných chlebov
a dve rybky nesie
jeden mladík s sebou.*

*Ale čože je to
pre tak veľké množstvo! —
a v tom objaví sa
zas Kristovo božstvo.*

*V celej svojej moci
a nadzemskej sláve
sediacemu ľudu
na zelenej tráve.*

*Kristus vezme do rúk
tieto skromné veci,
dobroreči — dáva —
najedli sa všetci.*

*Do päťtisíc chlapov
okrem žien a detí . . .
a zvest o tom dive
dodnes svetom letí.*

*A poletí svetom,
kým svet svetom bude
i po našom kraji,
i po našom ľude. —*

*Nuž prejdime i my
cez prekážok more
a kráčajme stále
za ním rovno hore.*

*Ved' On vďačne i nám
zhojí všetky rany
a nasype z božských
úst nebeskej manny.*

*A Ty, Kriste, ktorý
sám si živým chlebom,
nasýľ aj náš národ
a spájaj nás s nebom.*

J. G. L.

Polnočná omša.

*Tmou polnočnou svieti jasná
Žiara svetla z kostola,
Do kostola ľud sa hrnie
Jak by ni noc nebola.
A v kostole, tam pod kľembou
Počuť zvuky organa,
Detský hlások vlní vzduchom,
Spieva krásne: Hossanah!
Dávna pieseň oznamuje:
„Narodil sa Kristus Pán;“
Prišiel, by nás On vykúpil.
Prišiel na svet tento k nám.
A kňaz práve v zlat' ornáte
Pristupuje k oltáru,
Vzpína ruky hore k nebu
Dáva Bohu pochvalu.
Od organa znejú zvuky
Preplneným kostolom,
A v duchu sme zaleteli
Kú betlemským pastierom.
Pol noc bije; ľud sa modlí,
V duchu víta Boh — Syna:
Keds' sostúpil Kriste na zem
Bola šťastná hodina!
Letí, letí myseľ naša
Letí, letí k blankytu,
Zdá sa, že nám okrem neba
Nieto inde pobytu.
Hore myseľ, hore srdce,
Duch môj skromný k nebu let.
Bo bez rája, a bez Krista
Ničim mi je tento svet.*

Panoráma v Nitre.

Bum! bum! bum! tarara! Len desať halierov!
Tu je príležitosť! Len 10 halierov! Liberáli zdarma.
Tu je tá najchýrečnejšia panoráma. Vidieť tu tie naj-
chýrečnejšie čudnostvory tohoto sveta, veškeré dravé
šelmy, divochov. krásne obrazy. A to všetko za desať
halierov. Vstúpte ľudia dnu, bo ani v Chicagove nenie
takej panorámy!

Tu sa predstavuje ľuďom tak zvaný „dummer
August“ čili „sprostý Gusto.“ Divoch z najtmavšej
Afriky, zo štátu Kongova z obce Trhanoviec. Na koľko
krátky rozum má, vidno z toho, že keď sa aj s vola-
kym shovára, ba keď ho aj volakto počastuje, na
druhý deň zabudne toho meno. Pri tom ale čo je naj-
čudnejšie kožu má, ako nosorožec, môžete na neho
hádzaf, strielať, nič sa mu nestane, len sebou zatrasie
a všetko s neho padne.

Ukazuje sa tu jeden veľký Cyklops. Cyklopsi
boli za starodávna obori s jedným okom a ludožráči.
Teraz už vyhynuli, len po Nitriansku je ich ešte mnoho,
len že majú dve oči. Náš Cyklops má jedno. Jeho
dobré chutnanie a žalúdok dokázal s tým, že nie
dávno sožral na ráz 400 voličov. Keď sme na neho
uderili, kričal a reval že vraj: Ja nič. Čo? Ty nič?
Opýtajte sa ho len či: On nič? a on riekne vám:
Ja nič.

Máme tu aj jedného draka, pochádza zo Samarie
a volá sa Nitramedený Kozloň. Čudná oblúda je to,
živí sa zo samého cesnaku a cibule, a preto mu
každý vyhybuje. Križa a svätenej vody ale sa bojí,
ako žid pušky. Keď volačo posväteného zazre, pluje,
reve, sype plameň z papule. By sme ho ukrotili zro-
bíme sbierku medzi cteným obecnstvom, a nakúpime
mu cibule. Bo ako som hovoril, len všetko cibulné
má rád, ako cibulné knihy, cibulný sobáš, cibulných
farárov at.d.

Predvediem ct. obecnstvu jedného chýrečného
rezbára. Kunštovná to chlapina, ale nosí sukňu s mno-
hými gombikami a nemá brady. V rezbárstve to posiaľ
ešte nik nedokázal, on vyrezal z meoslovu voličov
za deň 200 občanov. Jeho meno je Bašaný, židia ale
ho hladkajú a riekajú mu Čačaný. Máva s adké sny,
a snívava sa mu vždy o tom, že mu červené bru-
cho rastie.

Vidieť tu aj krásny obraz: Zápas Bána Fika s
Agliardim. Stojá pri Bánovi Fikovi pani Juróci a Kra-
vúz a ovenčujú jeho hlavu, nad Agliardim ale drží
pán Szaladjki šachterský nož.

Sú u nás na predaj aj sikačky od recipovanej
spoločnosti „Haňbivá.“ Upozorňujeme pritom ct. obe-
censtvo na to, že kolesá sikačiek sa len s husým
sadlom môžu masť, preto že sú kóšer, a nič brav-
čového netrpiu.

Na celom svete nikde, len u nás je to chýrečne
brúsne koleso, na ktorom ten výchytný šlajfir Šmrdič
brúsi nože, by kresfania dľa obradov jevrejských re-
cipovani byť mohli.

Keď ale dodáme, že sme si zaopatřili aj skalické
starodávne šibenice, na ktoré budeme voličov ľudovej
strany vešať, smelým hlasom sa obrátíme na ct. obe-
censtvo vzkriknúc: Srdce moje, čo si žiadaš viac?!
A preto:

Vstúpte ľudia dnuká, len 10 halierov, len 5
krajciarov!! Bum! bum! bum! tarara!

Srdečnú podporu ct. obecnstva očakávajú

Václav Kropáček a Honza Bikaček z Holešoviec
majitelia africkej panorámy.

D.

CHÝRNIK

— **Čas.** V Budapešti 17-ho decembra celý deň bolo mračno. Teplomer ukazoval 1:1 stupeň. — Po Uhorsku počasie je mračné, úmernosť tepla bola nadriadnu. Najteplejšie bolo v Rieke 3:7 stupňov, najchladnejšie ale v Čaktorni 2:8 stupňov. — Po Europe úmernosť tepla väčšmi sa nezmenila. Po Nemecku a Rusku počasie bolo suché, inde všade bola úsadlna. Najteplejšie bolo v Malte 15:6 stupňov, najchladnejšie ale bolo v Smolensku 17:1 stupňov. Vo Viedni —3:8 stupňov, v Ríme 9:6 stupňov, v Paríži 1:0 stupňov, v Berlíne —0:4 stup. v Petrohrade —9:6 stupňov, v Sofii 0:2 stupňov bolo tepla. — **Predpovedá sa;** — Može sa očakávať mračný a vlažný čas, so sňazným daždom.

— **Osobné zprávy.** Karol Ludvik kr. knieža 16. dec. odpoľudnia vo Viedni na výsluchu prijal Darányiho ministra to orby, ktorý sa mu predstavil. — Štefania, vdova to po korunnom dedičovi 17-decemb. cestovala do Lichteneggu na návštevu rodiny Františa Salvátora kr. kniežaťa, odkiaľ pocestuje na niekoľko dní do Mnichova. — Jozef August kr. knieža a jeho manželka 18-ho dec. odcestovali do Egypta.

— **Výstava a kráľ.** Dániel minister to orby išiel do Viedne zrovna preto, aby kráľovi predniesol záležitosti tisícročnej výstavy.

— **Mrtví sa prebudil.** Z Debrecina podáva sa zpráva o zajimavom páde. Michal Péterman svinský pastier sa obesil, keď to zbadali a povraz odrezali, lekárom mohol už len konštatovať, že je už mrtvý. Mrtvolu zanesli do úmrľej komory verejnej nemocnice, aby ju otvorili. Keď ju počali otvárať, mrtvy sa pohol, zatriasol sa a sa prebudil.

— **Kreštan, spolky a kňazi,** to je tá trojica, ktorá oči kole liberalcom, zvláštne liptovským. V porade liberalcov proti týmto vyniesli ortiel smrti. — **Nedovoliť čítať »Kreštana,«** zhabať jestli možno. Skutočne, už niektorým úradským zakázali ho čítať. — **Spolky,** potravné a úverkové, nechcú viacej dovoliť, jestvujúce prenasledujú. Osadský chlieb piekol a predával, zakázali mu to, a pokutovali ho: likavský by rád víno a pivo predával, ale nedaj bože dovolenia dostať. A tak proti všetkým nečo vynajdu, aby ich sužovali. — **Kňazi** že o politike kážu v kostoloch. To je istá vec. Dľa liberalnej politiky stav manželský je kontrakt, my ho ale za sviatosť považujeme: dľa liberalnej politiky manželstvo je rozlučiteľné, cirkev naša učí, že manželov len rýl a motyka rozlúči. Keď takto naši kňazi kážu a v škole učia pravdaže sa protivia liberalnému politickému katekismusu. — Čo z toho vysvitá? Kto sa topí i brytvy sa chytá. Liberalci sa tiež topia vo vlastných nepravosťach, nuž chytajú sa moci a vlády. Niet ale tej sily a tej moci, ktorá by ten oheň kreštanskej oduševnenosti udusila. — My ale za to tým horlivejšie čítajme a rozširujme Kreštana, vstupujme do spolkov a kupujme od nich a ctíme, milujme našich kňazov, tých pravých otcov našich.

— **Jako sobášia matrikári.** Z Veľkých-Bielic, obce to nitrianskej stolice — píšú nám — že tamejší matrikár svatobníkom kážeň robieva o kňazoch totiž po sobáši špince na kat. kňazov, a tupi náboženstvo; my len to poznamenávame, prečo, že ho nezažalujú u hlavného matrikára, ministra Perczela? Alebo snáď

tento dal potajomné naučenie matrikárom, aby takto svoj úrad vedli?

Takto tiež zachádza so svatobníkami matrikár v Nedobzeri menom Čubodický, že vraj je nedobzerská sviatosť!

— **Požehnaný je ten nový zákon,** ale nie od Boha. Chudáci matrikári noví sú len veľmi nesbehlí učni vo svojom úrade; i ti v hlavnom meste, kde ani reč nemôže byť o búrení, tak im ide tá práca, jako saie po štrku. Na vidieku vraj búrenie Kreštana je príčinou všetkých galib. Už sa vyhrážajú židovské noviny, že nás zatvorí a tak, Kreštanovi paru vypustia. Bedakajú tie kohošerové noviny, že vo Veseli vykúril ľud matrikára, v matrikári ale všetko polámal a poprehadzoval. V Orave vraj zas každú ohláskovu tabulu parom vezne a to v noci; kto vie či to sovy nečinia?! V jednom oravskom chráme p. farár zakázal na organ hrať rectorovi za to, že sa dal od slúžného za civilského kňaza posvätiť; v inej osade zas ináč, jako mak, tiklí ľudia notára matrikára, lebo im povedal, že od včulku on bude ich Boh. Darmo obviňujú nás, nech obviňujú radši tie nové zákony, ktorých zakiaľ nebolo, bolo ticho. My každému len pravdu povieme do očí a preto by nám nešlechovníci chceli prebiť hlavu. Za pravdu i žalár podstúpil je pred Bohom i pred ľudmi statočnými chvalitebná vec.

— **Vražda.** V Nagy-Kéri obce to nitrianskej stolice po tieto dni vo večerných hodinách jedon služebný menom Františ Száraz zaklopal so svojím kamarátom na okno kováča Krushubera, a keď im hneď neotvorili dvere, vytkli obloky a ušli. Kováč vybehol na ulicu i s jedným kolárskym tovaryšom, ktorý bol uňho na besede a začali naháňať jedneho z roztopašných druhý sa schoval do súdneho domu. Žena kováčova tiež vyšla na ulicu a nadávala tým roztopašnikom. Na to vybehol v súdnom dome ukrytý sluha so železnými vidlami a tak udrel ženu po hlave, že do rána skonala. Ženu pochovali s veľkou sústrasťou obyvateľstva. Vraha chytili žandári a teraz v žalári okresného súdu v Nových Zámkoh očakáva svoj dobre zaslužný trest.

— **Stoličný výbor liptovský.** 12 decembra vydržoval sriadujúce shromaždenie na ktorom sa všetci predošli a novovolení údovia ľudovej strany súčasťnili. Po prijatí rozpočtu, prelimináru niektorých obcí zrazu vstal, celkom proti poriadku, jedon výborník istý Kuks advokát z Mikuláša, ináčej žid a začal rečníť proti ľudovej strane! Prítomní privrženci ľudovej strany hlasite odporovali, protestovali proti takému počínaniu, a s výsledkom, lebo pán župan odbral Kuksovi právo rečenia. — Občania to si zamerkujte. Prvý čo vystúpil proti ľudovej strane bol žid: nebolo medzi liberalci, ktobý mu bol pomáhal! Ten istý je i advokát. I žid i advokát z ľudu žijú, na ľud sú odkazani, preto oni by mali všemožne napomáhať dobroty ľudu a nie brojiť proti tej strane, ktorej prvý a hlavný cieľ je, pozdvihnúť upadnutý ľud. No oni cieľ svoj dosiahne aj bez pomoci takýchto pánov. Vy ale voličia ľudovej strany môžete byť pišní, na vašých novovolených výborníkov, ktorí hneď prvýkrát tak oduševnene vystúpili. — Konečne volili údov do všetkých podvýborov, pravda tam samých liberalcov, súc vo väčšine. Nič to za to, že je blato, príde slnce vysuší to!

— **Najdený million.** Z Milana sa telegrafuje: V Ruggio-Kalabrii traja sedliaci v jednom košíku našli starodávne zlaté peniaze, ktoré stoja viac, než jedon million lír.

Narodenie Krista Pána.

— **V Stupave školy zavreli.** V Stupave — jako sa odtiaľ píše — od voľby neminula sa ešte rozdráženosť. Najnovšie stalo sa to, že v Stupave pozavierali všetky školy. Toho príčinou je to, že v Stupave nikoho niet, kto by učil, lebo všetkých učiteľov vyzdvihli z úradu. Príčina, prečo ich vyzdvihli je tá, že učiteli držali s ľudovou stranou.

— **Úradné noviny ľudovej strany.** Riaditeľstvo ľudovej strany, ktorá sa už tak veľmi po krajine rozšírila a čo deň viacej a viacej sa vzráha, za dobre uznalo nový časopis založiť, ktorý bude úradným časopisom ľudovej strany. *Meno týchto novín bude „Alkotmány.“ Prvé číslo vyjde na vianoce 25-ho decembra.* „Alkotmány.“ bude každý deň vychádzať, ale len v uhorskej reči. Predplatná cena na celý rok je: 10 zl. Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VIII. Baroš ulica číslo 59, kam sa majú listy a peniaze posilať poťažné na „Alkotmány.“ Vyzvanie ku predplateniu vyšlo s podpisom grófov Ferdinanda Zichyho a M. Mória Eszterházyho.

— **Falšovatelia peňazi zavretí.** Z Belgrádu sa oznamuje: Jula Mihajloviča, jedného to úradníka v ministerstve kupectva a jeho brata Michala Mihajloviča pre falšovanie peňazi zatkli. Ti bratia päťdesiatky falšovali s prekvapenou obratnosťou. Vyšetrenie vyneslo na vrch, že tí falšovatelia boli spojení s jednou falšujúcou kompániou v južnom Uhorsku. Vyšetrenie ešte ďalej trvá.

— **Strašná poľovačka.** Sandbach jedon to anglický delostrelský major z Adenu odišiel na okolie somalské, chcúc tam poľovať na levov. Pohoniči vyplašili z hušty veľiku lvicu, ktorú major fažko poranil. Hlavný pohonič, ktorý stál vedľa majora, tiež vystrelil náňu z obidvoch rúr, za čo sa tá divá zver poďakovala tak, že sa naň vrhla a jedným úderom svojej dlaby roztrepala mu hlavu. Major z novu strelil na tú divú zver. Lvica teraz vrhla sa na majora a ačkoľvek do hrtana jej vopchal rúru zbrane, otídve ramená mu tak dodriapaia, že mu ich odňať museli.

— **Ziútený palác.** V Rieke (Fiume) 14-ho decembra predok jedného palácu, ktorý teraz stavajú pani vdove Pancerovej sa zrútil a pod seba viacej ľudí pochoval; Jedon robotník umrel, štyria boli fažko ranení. Pod ssutinami snád ešte i viacej mrtvol sa najde.

— **Ponorenie sa jedného norvegského korábu.** Z Bremerhavenu telegram oznamuje: Norvegský koráb menom Karnak, ktorý išiel zo Supderlandu do Buenos Airesu paroloď Minna našla v severnom mori, keď sa topil. Z osobstva paroloď sedem ľudí vzala na loď. Kapitán a ostatní ľudia poutekali na člny, ale o ich osude nič sa nevie.

— **Vražda.** 4-ho decembra na ceste medzi Šaštinom a Bur-Sv. Mikulášom našli Karola Stúr kováča to z Bur-Sv. Mikuláša bez seba s prebitou hlavou. Vrahu ale nikto neznal, len na tretí deň keď, tá nešťastlivá obeta pred smrťou na niekoľko okamžení prišla k sebe, pomenoval sam na svojho vahu v osobe jedného odtrženého gazdy menom Jozefa Jankoviča. Zo šaštinskeho jarmoku domov idúc povadili sa na ceste, čoho koncom bolo to, že Jankovič s jedným lievčom zrazil kováča. Po tom nešťastlivcovi ostalo, devatero malých detí.

— **Odoprel prisahu.** 13-ho decembra trestný súd v Nitre pod predsedníctvom Antoňa Mazóly kraľov. sudca na pojednanie pozval i tamojšieho rabina Mojžiša Katza, jakošto znalca veci. Pred pojed-

návaním predseda vyzval rabina, aby prisahu najprv složil. Rabin len pod tou podmienkou chcel prisahať, jestli sa mu povoli klobúk na hlave držať. Predseda v mysle zákona túto podmienku nevyplnil — rek. úc — že pred súdom nestojí jako rabbin, lež jako u. or. ský občan. Na čo arabin Katz nechcel prisahu složiť. Súd ho odsúdil na 25 zl. pokuty. (Nytra megyei Szemle.)

— **Upovedomenie.** *Ľudová strana* v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú sústrednu písáreň* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *písáreň* hneď upovedomilo o každom pohybe *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisou kancelárie posilali, za čo jakošto za vzájomnu službu z času na čas zprávy im bude posilať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek mena na to prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydo i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno veľk. pána *Jána Molnár*; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 3-ho novembra 1895.

Kraj. sústred. kancelária „Ľudovej strany“
v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

DOPISY.

Z Podkriváňa (novohradská st.)

Prevelebný pán Redaktor!

Ponevác my nie pod tým velebným liptovským, ale len novohradským Kriváňom, totižto celkom na hranicu vyhnaní, živoríme, nie je čudno, že o nás nikdo nevie a nehovorí, a keď by sa aj našiel človek na naše polozenie zvedavý, jestli meno obce našej očuje, — zasmeje sa a ďalej sa nepýta. Ale tejto nevšímavosti o našu dedinu teraz je už koniec, lebo teraz aj my sme už jedna z tých moderným požehnaním obla(to)-žených obci.

Pred dvomá totižto mesiacmi previezol tadiaľto náš »tatik« Bánffy jedon wagon »podchvostníkov« do zvolenskej stolice, aby ich tam veľkodušne rozdal. My tiež prileteli sme na štáciu a prosili ho o jeden aspoť. taký »podchvostník«; ale nám nedal, len v chytrosti — bo »cúg« dudnel — prisľúbil, že za tú peknú mu preukázanú úctu — pošle nám nezadlho ešte peknejš dar, totižto jedného celkom vystrojeného žrebca, a s tým ... »ab« pohnul sa »cúg« do zvolenskej.

Slúb svoj, »tatik« náš chytro vyplnil, a sotva že sme sa vzpomätali, už slúbený žrebec pricválal. Ale kde ho ubytovať? Obecná »kolic« je malá a on doviedol zo sebou aj tri k... ly. No postaral sa o byt sám, a my ani by sme nemali nič proti nemu, lebo je ečť

fajta, z opravdivej krve „tatic“-ovej, len bieda je k nemu sa priblížiť, lebo jako náhle sa oštvorní, zaraz rechce, hohámi dupoce a kope tak, že sa každý vzdialiť musí. Na všetkie farby sa hnevá, a len bielu jako tak znesie; a jako moja súseda v bielej „kápke“ (čepci) si musí sadnúť pod kravu, keď chce, aby jej mlieka cvrkla: tak aj k tomu onému v bielej sukni musia sa dostaviť tie, ktoré si žiadajú civilné ofrskanie.

Len to je dobre, že sa už nasýtil, a nenuchá už teraz — jako jeho kamarát — po hlavách rozmarinové, alebo — čo je pred ním jedno — slamené vence.

Za tento veľký dar milého, „tatic“-a nášeho tým sa ehceme odplatiť, že v čas tisíc ročnej výstavy, chystáme sa mu poslať náš Kriváň aj z dierou — tuneľom — v ňom, aby celému svetu môhol ukázať aspoň jednu čiastku z tej modly, ktorej sa on klania, totižto: ortodoxný židovský nos — in natura. *Trhanovec.*

Z obce VAVREČKA (Hornia Orava).

Velactená Redakcia!

V Námestove 9-ho novembra roku 1895. bola voľba na stoličných výborníkov, a my sme sa všetci pripojili ku kandidátom ľudovej strany, a v skutku naša stránka bola silná a vytrvalá, a predsa s neslýchaným huncúctvom, čo ešte aj Tarnocismus prevyšuje, sme prepadli. Pri tej voľbe ani čiarka zo zákona zachovaná nebola. Treba bolo liberálnych kandidátov len vymenovať a nie voľbu prevádzat. Oproti tejto nezákonnej voľbe protest je zadaný, ale ešte nevedeť, či verifikačný výbor väčšiu úctu dá zákonu, ako bašovia námestovskí. Ľud sa prebúdzá, za čo vďaka Kresťanovi, a ani najohavnejším a neslýchaným nátlakom liberálnych hlaváčov a bašov sa nepodá. Predstavenstvu dáme uctivosť, ktorá mu prislúcha, ale nech zadrží zákony a dľa zákonov nech s jedným každým zachádza. Novotám dľa požiadavok zákona sa podrobujeme, ale naše slobodné a konštitucionálne právo si neporušiteľne zadržíme, a to aj v príhodný čas použijeme, lebo okrem toho už nič nemáme, len to „najprv plať, potom plač.“ Hore sa ku práci vavrečania a všetci rodáci! Nech žije ľudová strana! tej sa držte a od tej neodstúpte, keď by aj všetké mocnosti pekelné oproti vám zúrily. *Rolník.*

Z Liptova.

Velebný Pane!

Ľudová stránka jako s radostou čítame, sa so dňa na deň rozmáha čo zrejme dosvedčujú tie skvelé víťazstvá pri voľbách do stoličného výboru. V našej stolici od 20. po 23. októbra trvaly tie voľby, ich výsledok je už ct. čitateľom známy. S toho výsledku môžeme si jedon obraz utvoriť na ktorom pekne vidíme, kde sa ľudová stránka rozširuje a kto za ňu horlí, ale aj to kde sa ešte nič nerúša, kde povolání vodcovia spia bo sa im robiť lení.

Najskvelejšie víťazstvo bolo Ružomerské. Vôbec v nižšom Liptove vec naša dobré stojí, vďaka za to osv. p. Rakovszkému a horlivým v. p. farárom, ktorí ozaj tou najväčšou usilovnosťou ľud poučujú, oduševňujú. A ich práca má i ovocie. — Kde tú po obcách našli sa aj Judáši, ktorí za nápoj, za pekné slovo psolhových kortešov vieru svoju zapredali, no ale to bola

len sberba korheľov! Vynika z nich jedon, ktorí bol na všeobecnú žiadosť spoluobčanov vlni za rychtára vyvolený, ponéváč bol statočný, pracovitý remeselník, ktorý i Kresťana drží a rád číta, do spolkov ruženského a striezlivosti prislúcha. Ale zrazu mrdnul fúzom a stál sa horlivým privržencom liberálov, na toľko, že k všeobecnému pohoršeniu v noci pred voľbou z domu do domu chodil a odvádzať ľudí od našej stránky. Že ho poriadne vyhostili to sa samo sebou rozumie. A na voľbe jak si hrdo s Kajúchom kráčal do krčmy! Od tých čias nápojom udusuje hlas svedomia tak, že často je opity ani čík.

V Lupči tiež dvaja naši zvíťazili. Liberalci si na Lupču mnoho zakladali, no ale i tam sa sklámali. Pravda tam bol len ešte počiatok a každý počiatok ťažký. Na zdar!

V Bobrovniku bol tuhý boj. Tam niekoľko pánov farárov skriesilo ľudu stránku a keby liberálci neboli napájali a iné neriady vystrájali boli by sme zvíťazili. Preto aj reklamovali proti voľbe.

V Osade sme veľkú nádej mali, len že sme sa obzvláštne v Revúčanoch sklámali. Židia a komorskí horári dovedli ku voľbe 60 revúčanov s p. farárom neprišiel iba kostolník! — Či by sa vo troch Revúcach nemohol spolok striezlivosti založiť a ten pošutovania hodný ľud od toho pekelného mlieka odučiť a z rúk nepriateľov vyslobodiť? — Veď to musíme nahliadnuť, že kde opilstvo panuje, tam ľudová strana pôdy nemá!

A s týmto koniec potechy. Inde po Liptove spali ani medvedí v zime. A načo by sa aj mali hýbať? Či je nie lepšie za pecou sedieť, jako s tými sedliakmi sa zapodievať a priateľstvo pánov liberálcov ztratit? Že je vraj náš ľud ne-pofahlivý! Pravda že, keď ľudia vidia, že sa vy len o seba staráte, o ľud ale len keď vám má platiť, nuž akože sa má na vás spoľahnúť? Samých seba musíme napraviť, ostatne pri bylke horlivosti ľahko pôjde. To si zapamätajte páni! Nemôže ten druhých viesť, kto sám seba nevie viesť! Ani nemôžno žiadať, aby ovce pastierov pásly a na pašu vodily. — Úfali sme, že si Veľký-Bobrovec, toto čiročisté katolícké mestečko, ku ľudovej stránke zastane a do stoličného výboru tiež priateľa ľudu vyšle; a hľa i tu sme sa bolestne sklámali. Veď sa tento katolícky ľud ani len na voľbe nesúčastnil! Tak sa ľudová stránka zmáhať nemôže. Nie je dost len sa podpísať na ľudovú stranu; ale nech koná aj každý svoju povinnosť! Budme priatelia ľudu od päty do hlavy!!

V Mikuláši žid sa civilne sobášil s kresťankou s ktorou už 20 rokov žil. Liberálne noviny písaly, že vraj za 20 rokov čakali za spasením štátných zákonov. Nech že budú spasení.

V Ružomberku zase mladucha, dcéra chýrečného korteša Kajuchovho, slávnostne s vencom šla k matrikárovi, na čom rozhoršení veriaci obyvatelia s bubnovaním na hrncoch a starých šaflach ju sprovádzali.

Jedon mládoženich, tu v Liptove, za to, že sa chcel od civilných ohlášok oslobodiť 1 zl. 50 kr. piatil matrikárovi: 50 ná štempel, a ostatné vraj na prosbu. Kým civilné zákony do života uvedené neboly, sľubovali liberalci, že pojde všetko zdarma, a hľa teraz musíme uznať; že sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú civilným ustanovizňám.

Židia sú u nás vo veľkom strachu. Po obcách zakladajú sa úverkove a potravné spolky, ktoré židákom hodne žilu sekly. A teraz idú ten spolok do Ružomberka, do osieho hniezda, zaviesť: tam by ste počuli aj, vaj! — Darmo tých pijavic sa musíme striasť!

To docielíme tak, keď ani nič od nich nekúpime, ani im nič nepredáme. Tým činom, verte mi milí rodáci, onedlho veznú palicu do ruky, batožtek na chrbát a pojdú kade ľahšie. Šťastlivú cestu! *Venduš.*

Z pod *Kriváňa*, 1-ho decembra 1895.

Vysokostená Redakcia!

Ťuctive Vás prosíme tento môj dopis — jestli je možno — uverejniť.

Dlho som čakal, že sa niekdo aj v týchto novinách ozve o voľbe stoličných výborníkov dňa 20-ho novembra v Divéne vydržiavanej, — ale na darmo: proto já chytám sa pera, aby tejže pamiatka zahynula.

V našej stolici sotva boli niekedy tak ťažké voľby, jako tohoročné; a prečo? Prvý a najvyšší úradník, ktorého si stolica volí Ján Scitovszký podžupán, muž to zaslužilý a všeobecne vážený, prišiel do nemilosti u vlády preto, že počúvajúc hlas svojho svedomia, nedal sa za nos viesť od vlády. Nuž ale za našich časov je to hrozný hriech, keď niekdo, vzlaštne v úrade postavený, nektorí sa pred židovským liberalizmom, a preto „haj rá“ vydaný je úradný ukaz, že len takých slobodno za stoličných výborníkov voliť, ktorí ptori proti Scitovszkému hlasovať budú. I otvoril sa z razu divný prameň v Divéne — jakožto v stredisku volebného okresu — z ktorého víno, pivo pálenka, kľbásky, mäso, nikkell i štátny papier, a kdo vie, čo ešte všetko hojne sa prúdilo a všetci čo z neho pili“ spasení „boli a spievali „hallelujah.“ Lenž tento neologický prameň netiekol daleko; u nás a okolite všade sucho bolo, okrem toho, že náš mlynár chcel nuchajúceho žida v priekope pomáčať a my k nastávajúcej voľbe ticho sme sa pripravovali a tým sme zostali zachránení.

Prišiel deň a hodina voľby. Z počiatku i všecko pekne išlo, a jakoby aj nie, veď p. notár tým potešil ostatných pánov, že „nás sa ničo čo báť, bo my sme len deti,“ a v prvom rade „spasení“ p. Divénčani oddávali cedulky, a jako známo, vrana vrane oko nevykole. Banda hrala, páni sa smiali a „spasení“ éljenovali, lebo „čas radostí veselosti lajdákom nastal nyní.“ O ale, čo to za kalendár! Bez všetkých fašiangov, naraz prišla na nich popolečná streda. Hlavu dolu, gambu spust; zakommandovalo zrazu veľiké množstvo objavených „detí“ ľudovej strany, Scitovszkému charakternému mužovi a horlivému katolikovi radujúcim sa pritomným pánom a celý p. priestor volebného miesta „detmi“ sa zasipal. — Aj vaj! čo robíš? Tu ozýva sa zabytá sviňa, načo ste ma zabili, tu zas prázne súdky, darmo ste nás vypráznil, i cigáni kričia, že darmo prišli; nuž i čuduj sa človeče; že to tých pánkov rozumú pozbavilo a dopustili sa skutkov divých, ktorými svoju pod fajnými kabátami dosiaľ ukryvanú nesvedomitost a podlost na svetlo priniesli. „Deti“ na svoju stránku vyhrázaním nútili, hlasovacie cedulky z rúk trhali, bez všetkej potreby žandárov dali došikovať, keď ale videli, že žandári darmo stoja, posielali jedného voliča z jejích stránky, aby s nožom išiel medzi našich, tam sa z ním rozháňal a potom na žandárov zavolať, iného nahovárali, aby zakričal, že horí, ale — chvála Bohu — ani jedon z nich nesadnúť im na lep. Konečne, keď po mnohých ešte iných figloch videli, že daromné je jejích namáhanie a všetky huncúctva, hlasovanie zastavili a ho zničiť chceli, ale mužovia z našej stránky vo volebnej miestnosti prisediaci proti tomu proteš-

tovali a žiadali, aby sa vóta o 4-tej hodine popoludni spočítaly tiež aj mená vyvolených uverejnily, A tak sa aj stalo a naša stránka vyhrala. Vyvolení su: Jozef Stubendeck farár divén-oroszský, Michal Leszniczky t. kanoník a farár divénsky, a Jan Rühmann učitel. —

Hore sa „deti!“ veď my vyriastneme a budú z nás „defskí“ (mládenci) a potom chlapy a naučíme mores našich nepriateľov. Nech žije ľudová strana; *Trhanovec.*

Zo Záhorie, (trenč. st.)

Prevelebný pán Redaktor!

Jako všade vôbec, tak aj u nás v „Záhorí“ prevádzajú liberálne pustešenie okresní notári. Obzvláštne ale Notárček rybianský. Driečný je toto šuhaj, jakého i namaľovať je ťažko, a preto sa aj ľubi velice nielen jeho panej, ale aj všetkým tým, ktorí na „vonkajšok“ mnoho dajú. Je on „dobrý katolík“ aspoň kňazom do očí, za chrbtom ale haňí ich, a povie ľudu „já som už vašim kňazom a biskupom,“ perse len cibulným, a potom já vás už nederiem pri pohrabocho a sobášoch jako vaši kňazi, za to ale po cibulnom sobáši, aspoň kurence siorozkáže doniesť. Vždy je on veselý, obzvláštne pri flaši, zármutku nezná, a keď je všade ticho, ničoho sa nebojí. Veľiký strach ale podstúpil chlap tento pred voľbou stoličných výborníkov, v okrese rybianskom. Hlavného slúžného totižto zabezpečil, že v jeho okrese kandidáti liberalnej stránky, totižto sám p. hlavný slúžný, a rychtár rybianský „jednohlasne musia byť vyvolení.“ Naráz ale prinde horňo-marikovský administrator domov, syn to jeho „Balážka.“ Ah bolo hneď strachu! Tá reverenda mu hneď ľudovou stránkou zasmrdela. Tam vífazstvo, tam slúb, a aj spokojná budúcnosť! Notáriusko náš hneď utekal naplašný ku nemu, o. s. tou najliberalnejšou hrozbou sa usiloval odstrašiť ho od prijatie kandidácie z ľudovej stránky. Spominal mu budúcnosť, faru, a ten jediný liberalný zákon: liberalna stránka „musí“ zvíťaziť, lebo tak je rozkaz z hora, z neba trenčianského, a ľudová stránka „nesmie vystúpiť! Pekné to slobodné práva! Kandidát náš takými slovami odstražiť tým menej sa dal. — Prišla voľba. Hneď z rána neobyčajný cesnakový a cibulový zápach sa roznielil po celej obci. Rybanci ku takej vône nezvykli, vybehli von, čo sa robí? A hľa za čarotom nášho notáriuska už kráčali k hlasovaniu z celého okolia shromáždzení potomci Mojžišovi, ktorí teraz na suchu aj na mori sú najhorlivejší podporovatelia liberalnej vlády. Tito hneď z rána odhlasujú, potom až do konca hlasy ľudovej stánky sa zadávaly.

A tak, trebárs tak velice sa paprčil notár náš, trebárs už cedule začal konfiškovať, trebárs štyroch žandárov dal dopratať, trebárs svetlé cedule dával, predsa ľudova stránka zvíťaziia. Len na pred spoluvoľičia, naše presvedčenie nedajme si zapredať, užívajme naše slobodné právo, naša stránka musí zvíťaziť!

Vieme však, velactený p. Redaktor, že ponevác sme naše presvedčenie vyznali, všeliaké liberálne nátlaky, a prenasledovania nám hrozia. Aj to vieme, že sa to dla liberalnych „desäťero božích“ tak musí stať. My ale hotoví sme aj to podstúpiť. My si ctíme osobu našich predstavených. Hlas našej nedôvery znie nie osobám, lež chorému liberálnému poriadku. Náš p. slúžný je ináč pred nami vážny, a vznešeného smýšľania človek, len že aj on tejto sústave slúžiť je prinútený. My sa držíme za to príkazu: Prv treba poslúchať Boha, nežli ľudi!

Záhoran.

Radošovce.

Vysokostený pán redaktor!

Bola u nás, dňa 7 novb: voľba na stoličný výbor: pri ktorej ľudová strana skvele zvíťazila. Kto Radošovce dosiaľ neznal, ten asnaď nebude veriť tomuto dopisu; ponač patrily ku tým najväčším mamelukom okresu holičského. Prvý pokrok urobený bol sošitom od ľudovej strany vydaným — „Čo chce ľudová strana.“ A podivno, že práve tí, ktorí pred niekoľko mesiacami špinavý sošit pána Mudrončeka, všemožne rozširovať sa vynasnažovali; čítanie a rozširovanie sošitu od ľudovej strany vydaného, malo by byť pokutovano. Tak veľké to búrenie bolo vidno z toho, že v Radošovciach a okoliu viac než 300 sošitov sa minulo.

Prišlo diaľej veľké sŕomázdenie ľudovej strany v Šaštine, kde sme porozumeli, že neni sme púhe stroje, lež slobodní občania, ktorých práva zákon sám zabezpečuje. Keď sme naše práva, dľa nášho presvedčenia použiť a vôľu našu — t. j. hlasy naše jedine na prívržencov ľudovej strany dať, na javo dali; celý úradný aparát predne hrozbou, potom prosbou a konečne mámením naše presvedčenie nám odniat sa usiloval. Konečne prišiel deň voľby a Radošovce, kde proti úradnému aparátu nič možné nebolo; kde sme aj nášho vzácného „Krešťana“ len z jeho milosti čítať mohli; tam sme na počudovania! naproti jeho vôľe volili. Radošovce zostaly neverné ich slobodomyselnej minulosti; ale tým vernejšie zásadám krešťanským. Zvolení boli vlb; p. farár Ján Buczko 247 hlasmí, Dr. Dudek Ján prof: bohoslovía v Nitre 244 a Dr. Tóth Ján redaktor „Nyitra megyei Szemle“ 243.

S úctou

*Jedon z voličov.***Rozmary a žarty.***Nešťastie.*

— Vy ste najšťastnejší človek na svete, všetko máte čo sa ku šťastiu vyžaduje — hovorí niekto svojmu priateľovi.

— Máte pravdu — odpovedá druhý — len v láske som bol nešťastný od počiatku mojej mladosti až po dnes.

— Ako to? pýta sa jeho priateľ.

— Prvá mladucha moja odišla do kláštora, druhá mi zomrela a tretia sa stala — mojou manželkou!

HOSPODÁRSTVO**Zachádzanie s burgyňou semenovou.**

Aby burgyňa semä priniesla, ona musí jednu zimu prežiť, a až na druhý rok je to v stave ona preukázať.

Keď sme neni bedliví o ňu, veľmi ľahko a škodlivo sa ona vypomství za to. A preto podám tu dobrú radu, ktorá dakedy viac je hodná, jako hotový groš.

Také miesto jej musíme vyhľadať na zimu, kde o mokrote ani reči nenie; a čím

blíž ju usidlíme k tomu miestu, kde na rok sadená má byť, tým lepšie je to. Do zeme musíme kopať asi na pol metra; a do tejto nižiny pokladíme ju ale tak, že vrcholie na hor musí hľadeť, a koreň k zemi musí byť obrátený.

Styknuté nesmia byť burgyňe jedna s druhou; lež medzi nimi musí byť aspoň kolkaťolka prázdna, ktorú potom s hlinou vyplníme.

Klásť ju nesmieme len v jednom rade, to jest, nesmie stáť jedna na druhej; lebo ona pri ľahodnom počasí kleje, a tak spodnie riadky by celkom povzbavené boly povetria.

Jestli ale pre tesknosť miesta by sme predsa nútení boli ju jednu na druhú klásť; vtedy keď sme už hotoví so spodným radom, nasypme naň tolko hlíny, aby ona aspoň na štyri prsty bola na burgyňi vonkoncom. A potom na túto hlinu príde druhý rad; ktorý zas musí byť pozakryvaný hlinou ale na hrubo, lebo naň tretí rad na žiadon pád nesmie prísť.

Jak hrubo má byť vrchný rad zaokrytý hlinou, ktorá má byť prekážkou zimy, istá miera určite povedať sa nedá. To skúsenosť a chod počasia nám pošušká. Predsa ale vôbec môžem povedať že asi na 50—100 cm. a vreholec hlíny nesmie byť hrbatý, lež plochatý; vodu ale na ňom trpeť nesmieme, lebo ona by mohla celkom až k burgyňi sa dopratať, ktorú by vystavila nebezpečenstvu hnitia. A z tejto príčiny celkom zatratujem hroble murované, cez boky ktorých voda nemôže na bok uprsknúť. Do pivníc neradíme hrube burgyňu na semä odloženú dávať, lebo ona tam od tepla veľmi ženie, a tak už vopred sa vysilí, čo doista nenie prospešne.

Tieto riadky sa vzťahujú tak na obyčajnú, jako i na cukrovú burgyňu. *Čachtičan*

ODKAZY REDAKCIE.

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „*Svätého Adalberta*“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolíckeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Včulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

Dopisovateľov našich prosíme na to, aby dopisy svoje len na krátko, ale jadro skladali, lebo ináč preveliké množstvo ani ich prečítať tým menej uverejiť nemôžeme, naše noviny len raz za týžden vychádzajú, tedy niet tolko miesta, aby sme ich priniesť mohli.

Šťastlivé vianočné sviatky prajeme všetkým našim ct. čitateľom.

Gnezda. J. K. I častejšie by ste nás mohli navštíviť vašimi dopismi.

O. trihom. A. F. Teší nás vaše presvedčenie; len i na ďalej v ňom zotrúvajte a všade ho rozširujte. »Kreštan« i na ďalej bude vám riadne chodiť a váš článok v čísle o novom roku príde.

Štiavnica. E. F. Ďakujeme za váš článok, jako vidíte hodné miesto v Kreštanovi zaujal a prosíme i o ďalšie práce.

Šaštín. F. N. Váš dopis upotrebíme.

Bystrica. Š. G. List váš sme dostali, možno, že sa nečo z neho urobí dá, snáď neskoršie ho upotrebíme.

Dubnica. Š. M. Váš dopis dozaista uverejníme, ale prv ho musíme prepracovať, a s tým sa musíte uspokojiť, jako ho uhladíme, lebo v terajšej forme nebolo možno ho uverejniť z mnohých závažných príčin; tedy prosíme o pozhovenie.

Senohradza. — džan. Stane sa Vám po vôli; váš dopis zadržíme, uvedomte nás, keď budete chcieť, aby prišiel.

Prenčov. P. V. A. K. Srdečný náš pozdrav! Všetko tak učiníme, aby sme vašej žiadosti vyhovelí.

Kubach. V. J. Zasláné piesne sotva budeme môcť upotrebiť; iné vaše žiadosti vďačne vyplníme.

Námestov. N. J. Váš dopis upotrebíme.

Stará-Turá. P. Ď. Váš článok snáď neskoršie upotrebíme.

Brezová. T. Prečožte ste vaše pravé a vlastné meno nám nedeľil, keď vaše meno i neuverejníme, redakcia predsa musí vedieť, s kým má dočinenie.

Stará-Ves vo Špiši. M. S. Váš krásny článok v budúcom čísle uverejníme; spolu i to vám musíme vyzradiť, že nad Špišom vôbec máme veľkú radosť, kde sa ľud tak ohnivo prebudil a tak zdravo aj smýšľa. Špišu prislúcha tá sláva, že prvého ablegáta z ľudovej strany poslal na krajinský snem, v čom ovšem obrovskú zásluhu si vydobylo tamejšie oduševnené kňazstvo, ktoré rýchlo poznalo, čo slúži ku blahobytu cirkve i vlasti; bohužiaľ takúto chválu by sme nemohli povedať o šarišskej, gemerskej a o iných ešte mnohých stolicách na hornom kraji; zdá sa, jako by tam ešte sami kňazi buďto spali, buďto ináč smýšľali.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-
vánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslene.

Knižná polica.

Katolíckemu ľudu odporúčame nasledovné knihy:

„Kto má pravdu,“ sošit.

„Dom a Škola.“ Dobrá kresťanská výchova musí byť všetkých nás prvou starosťou.

Preto aj prostriedkov k dobrej výchove musíme hľadať. Jedným z takých prostriedkov je dobrý vychovateľský časopis. Jediný náš vychovateľský mesačník „Dom a Škola“ prináša zvlášte v poslednej dobe články rozmanité a výborné, preto ju všetkým pp. farárom, pp. učiteľom aj rodinám odporúčame. Zvedeli sme, že najme katolícke učiteľstvo časopis ten málo odoberá; pokiaľ „Dom a Škola“ je vedená duchom kresťanským — a to zaiste je — a pokiaľ neobráža našu cirkev katolíckú — a to dosiaľ neurobila — potiaľ nenie príčina, aby ju katolícke učiteľstvo neodoberalo. Nesmieme dopustiť, aby sa z dačoho mohlo zatvárať, že katolícky učiteľ je menej vzdelaný a pre školu menej zaujatý. „Dom a Škola“ stojí roč. 2 zl. 50 kr., za pol roku 1 zl. 25 kr. a možno ju objednať s adresou: „Dom a Škola“ v Ružomberku, *liptovská stolica*.

Pútnik Sv. Vojtešský. a jeho „Kalendár,“ dostaniu v Spolku Sv. Vojtecha v Trnave.

„**Kráľovná Sv. Ružena.**“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan *Pironcsák* farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Znovu vydáva: Fr. Richard *Oswald* správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: **Ružencová knižička.** Albána *Stolca myšlienky o žoltári.* Cena jedného výtisku 15 kr.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.65—7.00 zl. Raž 6.10—6.25 zl. Jačmeň na krm 5.00—5.20 zl. do pálenic 5.50—6.30 zl. na várku 6.80—8.00. Oves: 6.00—6.40. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.35—5.70. Vo Viedni každý mc. o 50 krov drahší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.50—09.25. Kopnopné semeno: 9.20—9.25.

3. Strova: Veľká biela fyzula 8.25—8.75; tmavá 8.50—9.50 okruhlá: 8.25—8.75, tarkavá 6.00—6.50. Šošovica 6.00—12. Hrach 8.50—9.50. Čistá 13.00—00.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 1.70—1.80. Cibula 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.20—3.10. Slama. Na postielanie: 1.20—1.40. Žup 1.40—1.60.

6. Siatie: Červená ďatelina 30—40. Lucerna 34—42 zl. Jarní ladník 5.50—6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo asi 106 hospodárskych volov; 140 dojných kráv. Následovné boly ceny Vyborná pára volov do jarma do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 60—130 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 5704 kusov oviec Ceny: 12—14.00 zl. za páru, a 13—16 kr. za živý kilo. Svinský trh: za kilogramm 51—56. V salašoch 3717 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 32—33 zl. Vosk 164—165. Vajcá 32—40. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Stanina 55—66.50., udená 60—60.50 zl.

9. Remeň funtový 152—185, tercy 150—170.

10. Kraviny vrázkované 180—210.

11. Pytlíky 255—260.

12. Tefaciny najl. viksovky 430—450, stredné 355—365 ľažené a vrázkované 340—355, blysk. remeň najlepší 160—165 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

V Novom-Meste nad Váhom

bárkedy do árendy dá sa

POTOČNÝ MLÝN,

usporiadaný dľa najnovšieho systému s pekným príhodným kvartírom, maštalami a zahradou, v ktorej popri ovocnom strome dorobia sa všetky pre domiacnosť potrebné produkty.

Obširnejší vývod podá majiteľ:

KORONTHÁLY LŐRINCZ

advokát.

VÁGUJHELY, (NYITRAMEGYE.)

1—3

OZNAM.

„Trávnice“, 100 slovenských národných piesní. Na klavír pristrojil M. Francisci. Vydal Ján Francisci.

Sošit I. čs. piesni 1—100

Sošit II. „ 100—200

Cena každého sošita 1 zl. 50 kr.

V Turč.-Sv.-Martine

JÁN FRANCISCI.

OZNAMY PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
OZNAMOVÁCA PISÁREŇ VILÉMA FRIE-
DENSTEINA (BUDAPEŠŤ, BÁLVÁNY-U.
ČÍS. 2.) PRIJÍMA.

Najpríhodnejší dar

pre veriacich katolíckych kresťanov obojeho pohlavia
k nastávajúcim sviatkom

a iným príležitostiam

sú nasledujúce knižky:

„Ježiš moja žiadosť“, modlitebná kniha s malým spevníkom pre každého katolíckeho kresťana. — Strán 408. — S 3 krásnymi obrázkami. — Cena: Tuho viazaná v remeni s futrálikom a mramorerezom 1 zl. Tuho viazaná v remeni s futrálikom a zlatorezom 1 zl. 20 kr. Skvostne viazaná v chagrénu so spinkou pozlátenou ozdobou s futrálikom 2 zl. 50 kr. — *Pri odobratí viac výtiskov dávame primeraný rabatt.* — Neviazané pri odobratí najmenej 10 výtiskov za hotové alebo na dobierku 50 kr.

„Vzdychy katolíckeho kresťana k Bohu a Svätým i Sväticiam Jeho.“ Spísal a vydal Franko V. Sasinek, kňaz b.-bystrického biskupstva. Tretie rozmnožene vydanie. Strán 336.

„Vzdychy vernej dcéry cirkve k Bohu a Svätým i Sväticiam Jeho.“ Spísal a vydal Franko V. Sasinek, kňaz b.-bystrického biskupstva. Tretie rozmnožené vydanie. Strán 336.

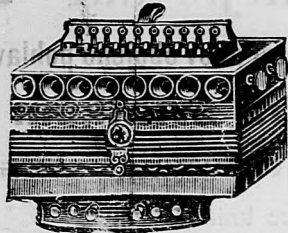
Cena každej tejto knižky neviazanej 30 kr., v koži viazanej s futrálikom a sice so zlatorezom 70 kr., bez zlatorezu 60 kr.

Pri odobratí knižky „Vzdychy“ za hotové alebo na dobierku najmenej 10 výtiskov stojí neviazaný výtisk len 24 kr., viazaný v remeni bez zlatorezu a s futrálikom 50 kr., so zlatorezom 60 kr.

„Veniec katolíckych cirkevných piesní“, ktoré dľa obsahu, basnickej ústrojnosti a nápevu prepracoval a z čiastky novo složil Gabriel Zaymus, kňaz biskupstva b.-bystrického. — Obstáral † Fr. Tagányi, kanoník nitrianský, predtým dekan a farár turzovsky. — Tretie vydanie. Strán 132. Cena v papieri tuho viazaného výt. 16 kr., v plátne viazaného výtisku 22 kr., *bez rabattu.*

SPRÁVA

kníhtlačiarско-účastinárskeho spolku
v Turč. Sv. Martine.

Zázrak priemyslu !

Len 2 zl. 50 kr.
Dva zl. 50 kr.
najlepšie
HARMONIKA
hudebného závodu
s 10–12 závořmi s tremolovou a hrubou kontrolou, čisto ladená, stále a znamenito vyhotovená, na ktorej sa dá každý kusok zahrať.
(V obzvláštnom stave 3.50, v najlepšom 4.50 a 5.50.)

Jeden kusok stojí len 97 kr.

Cigárnik v najlepšej akosti; utešeno kresleno a vyrezovano, jeden kusok len 97 kr. — *Tabákový cigárnik* z obzvláštného mešanú, krásnený opravdivým čínskym striebrom v 30 rozličných podobách; jeden kusok 97 kr.

Peniaze vopred prosíme alebo s doberkou. Objednanie nižšie 2 zl. požaduje, aby sa peniaze vopred poslaly.

RABINOVICZ WIEN

Maximilianstrasse Nr. 3/8. N.

TLAČIAREŇ**„SVÄTÉHO GERHARDA“**

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačie týka, od najjednoduchšej až do najkrásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

☞ **Veľbným farským úradom.** ☞

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetké cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaná na sklade sú a hneď sa môžu poslať: **Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.**

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

Krstné, sobášne a smrtné listy,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

☞ Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarňi alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

Vianočná príloha ku 51 číslu Krestana.

Ku Svätej Noci.

V Belleheme sa nám
Dieťa narodilo,
Ono mňa bedáka
Za brata zvolilo.

To dieťa si volím,
Jemu chcem prislúchať,
Chcem mu moje srdce,
A, čo mám, darovať.

O dieťa premilé!
Zo srdca Ťa rád mám,
V radoostiach a v žiali,
Vždy Tvojím zostávam.

K čomu Tvojej hojnej
Popraj mi milosti,
By som vždy Tebe žil
Vo stálej vernosti.

Pravé Božstvo vidím
V Tvojom Tele, v Krvi,
Teba sa pridržam,
Synu Boží pravý!

Láska medzi nami
Nech je večným sväzkom:
Prijmi moje srdce,
To buď smluvy znakom!

Emanuel Filkorn.

VIANOCE.

Vianoce.

Ktoby môhol vysloviť, alebo opísať, jaký pocit povstáva v srdci človeka pri tomto slove: Vianoce. O to Jezuliatko, ten vianočný stromček a všetko, čo sa s vianocami spolu myslí, jakú radosť prinášajú srdcu krestana. Teší sa dieťa vianočnému stromku; teší sa rodič z príchodu svätého dňa, že i deťom svojim pripraviť môže radosť, jaká srdcom jeho previeva pri rozpomienke na príchod Spasiteľa; poteší sa i starac a vďačným srdcom rozpomína sa: koľkoré Vianoce dal mu dožiť dobrotivý Boh. O, tých štyri tisíc rokov, jak dlhá doba! Jak dlho muselo ľudstvo čakať a volať: Roste nebesá až počuť mohlo: Zvestujem vám radosť veľkú jak vrelá musela byť túžba oných ľudí, ktorý najbližšie žili k dobe, v ktorej prísť malo svetlo sveta, ľudstva Vykupiteľ. Nám príchod Pána, Advent, len za štyri týždne trvá, a jako pomaly ubiehajú tie dni. V prvých týždňoch ešte dost málo pomýšľa sa na vianoce. Čím diaľ ale, tým viacej bývajú spomínané. A keby rodič ani nepomýšľal, jak blízko sú, upamätujú ho dietky vypyťujú sa, na prstoch rátajú: koľko razy svítne deň do Vianoc?! — Ach! a ten svätovečer — vilija — ten len ešte milú a dlhú pamiatku zanecháva v srdci detinskom! Prípravy robia sa v tento deň počnúc od veľmesta až po biednu dedinku, od kráľovského paláca po chudobnú chalupu. Radosťné prípravy! — Majú ony v skutku podivnú moc. Lebo keď nič iného, ony v stave sú zatriasť svedomím i takého človeka, ktorý na náboženstvo zhola nič nedá

Pravda, prípravy nie sú jednaké. Jako nie jednaký sú ľudia postavením a majetnosťou. Ale to je tiež isté, že ten jačmeňný alebo žitný „poplameňček,“ alebo „bochnička,“ ktorú chudobná matka svojim dietkam pečie, práve takú, alebo väčšiu radosť pôsobí jím, jako u bohatých košík rozličných cukrových vecí. Ten vianočný stromček, — jedlička — na ktorom krome oblátok a niekoľko jabíčiek i tie keby byly! — Práve tak milým je v chudobnej chatrči, jako drahými dárkami ozdobený po veľkých domoch. Chudobné — bohaté Jezuliatko! — Dary dalo ľudom. Jednému tak, druhému inak Nikdy nepozorovať toľký rozdiel medzi ľuďmi, jako vo vianočné sviatky. Každý na koľko vládze! Ale každý usiluje sa pamätným učiniť deň tento sebe a domácim svojim pripraviac jím čím väčšiu radosť. Radosťné vianoce!

Lež Vianoce bývajú pre nektorých aj smutné. A jesto nečo, čo Vianoce smutnými činí?! Veru jest! Beh času veľmi dobre hojjeva

rany srdca. A preto aj hovorí sa: „čas najlepšij lekár.“ — Núdza ale zväčšuje sa s časom. A nikdy neni tak citeľná, jako o Vianocách. Nerozumejú sa tu tí, ktorí z milosrdenstva iných sa živia, majúc zdravé údy, alebo aspoň zdravé nohy, z jedného domu do druhého idu, a krestanská, alebo aspoň človečenská, láska podelí s nimi — čo má. Mienim tu poukazať na tých ubožiakov, ktorý zdraví súc, hladom umierajú, radi by umrel a nemôžu. Najväčšieho pošutovania hodní sú tedy tí, ktorí opravdu povedať môžu: Pracovať nemôžem — nemám kde; žobrať: haňbím sa. O, koľkí z nich nevedia dnes, čo budú zajtrá jest? Pamätajme na nich a pripravme jim dľa možnosti — radosť. A keď sami nevládzeme, újmime sa za nich u možnejších — a budeme mať blažené vianoce! Slávu na výsostách Bohu a na zemi pokoj ľudom dobrej vôle!!

Em. Filkorn.

Millenarné zasadnutie v Nitre.

— Bajka. —

Ako úd stoličného výboru, dostal som predošlý mesiac pozvanie na millenarne zasadnutie. Myslel som si, človeče id tam, aspoň budeš mať zase volačo písať do „Krestana“, a čitatelia budú radi, keď sa dozvedia, ako sa chystajú ich vodcovia zasvätiť ten rok, v ktorom budú oslavovať pamiatku tej najvznešenejšej udalosti, že naša milá vlasť ako Uhorsko už tisíc rokov jestvuje. Významná vec je to v živote jedného národa. Boly národy a zmizly, naša drahá vlasť ale stála a stojí pevno. Boh vie, či sa ešte druhej tisíc letej pamiatky dožijeme.

Tak aby sme sa uznegli, ako máme my nitrianska túto veľkú udalosť osláviť, sošli sme sa na poradu. Pán predseda Juróci nás povolal. Zúčastili sa všetci nitrianski páni, páni hlavní a podslužnovci, viacej údov stoličného výboru krivonosí statkári a kupci vycecanej stolice, slovom celá intelligencia bola prítomná na shromáždení, ktoré sme v stoličnom dome vydržovali.

O desiatej hodine prišiel pán predseda Juróci, všetci sme hore poskákali a hlučné ilijén privolali. Pán predseda s úsmeškom na tvári sa pošakoval, zaujal predsednícke miesto, a tak krásne hovoril o našich bojoch, o našej slobode a rovnoprávnosti, — dľa ktorej každý človek, čo so slávnou vládou drží, je pred zákonom jednaký, — o blahobytu a spokojnosti ľudu, o malých daniach, že sme sa všetci prítomní do hlasitého plaču pustili. Keď sme umkli a slzy si poutierali, začal pokračovať ďalej, a riekol. V našej stolici, ako celému svetu je známo, od jak živa panuje obyčaj, že vrchnosti nikdy žiadneho nátlaku nerobily, a preto vyzve prítomných, aby každý predniesol svoj návrh a bez všetkého okolkovania vyriekol svojú mienku, ako by mohla najkrásšie naša slobodofubna stolica millenium, totižto tisíc ročnú pamiatku príchodu našich praotcov osláviť.

Prvý vstal hore pán Trhanóczy. Strhol sa veľkolepý hluč a bleskanie, bo sme zazreli toho najchýrenejšieho muža, krásu a ozdobu našej

stolice, ktorý náš chýr až za hranice odniesol. S vážnou tvárou, knihu držiac v ruke, začal rečníť. Celú reč nie som v stave opísať, preto len krátky výťah z nej úverejním. V ruke držal to najnovšie dielo uhorských dejepiscov: „Dejepis uhorského názvala.“ V duchu nás zaviedol medzi vrchy Asie, kde nekdý kolíska našich pradedov stála, odtiaľ nás viedol ďalej ku Domu k Atelkuzu atď. s osvietenou tvárou začne čítať ďalej z knihy. že keď praotcovia naši prišli medzi kozárov, tak ostali všetci židami, (pp. Adler, Munk, Deutch, Kürt, Grünfeld Bánhegyi, Winter atď. zrobili veľký krik, tlkli sa v prsá a prisahali, že tak je tomu.) odvoláva sa na istý dôkaz tejto udalosti, na jedni peštanske židovské noviny, ktoré so židovskými písmenami tuto udalosť potvrdily, konečne predniesol nasledujúci návrh.

„Ponevác dejepisne dokazano je, že naši predkovia, keď prišli s krvou vydobili našu milú vlasť, boli židia, preto uzavre velactené zasadnutie, že v čas oslavy milleniauma každý občan z ucty ku praotcom nechá sa obrezávať.“

Tí, čo boli tak šťastliví, že ešte ako nemluvniatka obsiahly toto navrhnutý znak vlasteneckého pôchvalu, s tou najbesnejšou oduševnosťou privolávali, nám ale starším ľuďom, ktorí máme prasacinu radšej ako husacé sadlo, sa tá vec akosi nepáčila, a krutili sme hlavou. Chodaj my máme v úctivosti pamiatku našich praotcov, predsa sa neodhodláme takúto obeť priňať. Čo vidiac sám Kravúsz predniesol miernejší návrh, ktorý potom jednohlasite bol prijatý, dľa ktorého len tí páni vlastenci sa podrobia tomu vlastenskému krvavému kroku, ktorí sa na to odhodlajú, a preto v Nitre na obecne útraty sa nechá vystaviť dom v ktorom sa zákonnite prevedená recepcia bude vykonávať.

Najviac dojal tento vznešený návrh pána Smrdiča šlajfira, ktorý sem na jednom kolese došlajfiroval a z ohľadu svojho remesla to tiež uznal za dobré, keď človek ztratí z váhy a ostane ľahším, pri tom ale navrhol, že keď je tomu tak, ako to pán Trhanóczy dokázal, tak aj millénarne božie služby, by sa tiež nemaly v katolíckom chráme odbavovať ale v synagoge; načo pán Šklóber, dobrý reversálny katolík, protestoval, a preto aby aj kapusta ostala, aj koza sa najedla, uzavreli sme, že slávnostný prievod, dejepisnej pravde zodpovedajúc, pôjde prvej do synagógy, odtiaľ na chvíľku do katolíckeho kostola a potom do evanjelického. S týmto dokážeme my nitriancania v jakej úctivosti máme najnovší zákon beznáboženstva.

Sotvaj sme tento zákon prijali silným hlasom zareve pán Meráji: „Urraim!“ „Naša slávna stolica, jak živ nemala toľkých chýrečných mužov, ako teraz. Kto vie, či prídu ešte také časy, ktoré takých obrov vládnej a neodvislej vládnej stránky zplodia. Ich veľké a ohromné zásluhy, ktoré si teraz pri voľbách, pri sostaveniu menoslova voličov získali, niesme v stave ináč odmeniť, ako keď ména mest ich blahodarného účinkovania s ich krásnymi ménami ozdobíme.“ (Ilijén!)

Načo sme nasledujúce prekrstenia čili nasledujúcu recepciu prijali: Nitra sa bude volať Trhanovce; Novémesto Dreksovce; Holič Balekovce; Novézámky Merašovce; Senica Prdekovce; Frašták Trthovce; Veľkopolčani Trtmanovce, Šurany Burčani; Šaštín Smrdičove; Mijava Khónové; Skalica Čertnačové atď. Pritom sme uzavreli, že napozatým nebudeme viac spievať: „Nitra, milá Nitra,“ ale našu millénarnú hymnu:

„Trhanovce, Trhanovce,
Liberálne Trhanovce,
Na miesto slobody
Len samé otroctvo
Vo vás bujno raste.

Vy ste boly nekdý
Sídlo svätých kráľov;
Teraz ste rodiskom,
Teraz ste bydliskom,
Liberálnych vrahov.“

Aj sme ju hneď zanôtili, tak že to bolo až do Janikoviec očuť.

Ako aj posledné hlasy piesne umĺkly, povzdvihne sa p. Prdecký a robí nasledujúci návrh: „Ponevác si p. Trhanóczy tak veľké zásluhy vydobil v našej stolici, za odmenu nech vyriekne skvelé shromaždenie, že každá obec je povinná z továrne p. Trhanóczyho jedru sikačku (najlacnejší bude za 800 zlatých) si zaopatriť. „Hohó!“ ozve sa volakto. Diváme sa, kto to? Pán Burčani. A pokračuje nasledujúce: „Čtená spoločnosť! Známa vám bude tá udalosť, ktorá sa nenie dávno v Kiš-Bábe prihodila. Vybuchol oheň, hasiči bežia ako bez duše s Trhanóczyho sikačkou, (koštovala 840 zl.), fahajú ju, kmásajú, škriepaju, ale striekať nechce. Možná, že len preto, bo farárova stodola horela, a Trhanóczyho sikačky sa na ľudí ľudovej stránky veľmi hnevajú. Len že také žarty nemôžeme dopustiť, bo pri tom aj našich slobodomyselných ľudí môže tiež nešťastie trafiť. A preto prosím úctive pána Trhanóczyho, by svoje sikačky viacej moresu naučil.“

Načo pán Trhanóczy: „Skvelé zasadnutie! Je pravda, že moje sikačky posial mnoho nestály, ale na známosť dávam že moja firma „Trhanovská továrňa na hasičské stroje“ toho roku premenila meno, abo aby som sa zákonito vyjadril, ostala recipovaná, a prijala meno „Hunnia.“ Sikačky spoločnosti Hunnie môžem čo najlepšie odporúčať, a keď si každá obec kúpi od nás sikačku, v tom páde, keď nás upovedomie, já a môj pán brat a spoločník Františ Košúth, dvoma dňami pred ohňom prídeme, a sikačku tak pripravíme, že ju bez všetkej prekážky potrebovať môžu! „Ilijén! Návrh sme prijali.“

Myslel som že ažda už bude koniec návrhom, bačo, teprv teraz začali rečníť. Pán Dr. Eksa hovoril, načo tým kňazom toľké majetky. Samotný človek nepotrebuje toho toľko, a preto navrhuje, by stolica tie statky sobrala. Pri tom ale on nenie nepriateľom kňazstvu, a aby ich od všeliakých priestupkov zachránil, vyriekne tú mienku, by sa vymenovali svetský dozarcovia, čo budú na majetky kňazské pozor dávať, dôchodok bude tých pánov dozorcov, ale povinní budú kňazom udelovať statočný plat. Tak sme doručili pánu Jurócinu dozorstvo nad nitrianským biskupstvom a dôchodkami pod tou vymienkou, by p. biskupovi platil ročite 1200 korún, vymenovaní boli pán dr. Eksa nad novomestským prepoštvom, bude platit ročite 600 korún, pán Balek nad skalickou fárou, farárovi bude platit 400 kor., pán Klobúksišky nad holičskou, bude platit 300 kor., pán Burčani nad novozámskou, bude platit 500 kor., pán Trth nad fraštackou, pán Trtmann nad topolčanskou atď. s 200 korunami. Pán Lupežnický ale navrhol, aby sa

dovolilo hrať pánom farárom jeden a dvacať ale le pod tou výminkou, keď vždy budú fuč.

Vyššie vymenovaní páni s tou najväčšou ochotnosťou prijali sebe sverené nové mastné úrady.

Smutno sedí zadumený pán Súrovský a pán vyslanec, čili právnejšie vydranec, On nič. Toľké odmeny, a o nich ani slovička. Dlho to netrvalo pán Trth kývne tým dvom zadumeným súdruhom, povstane a s vážnym hlasom prerieka: »Drahí bratia! Viete-li, čo máme, my k poďakovaniu velactenému pánu Súrovskému? Takého ablegáta jakého na celom svete nieť. On je tak zvané unikum, ako to nemeč hovori, jeho obdivuje celý svet, za ten najčistejší mandát, a za to, že mal viac smelosti, ako ten slabých Latkóczy. Čítal som v novinách, že pán minister predseda teraz per šup posíela grófov a barónov do

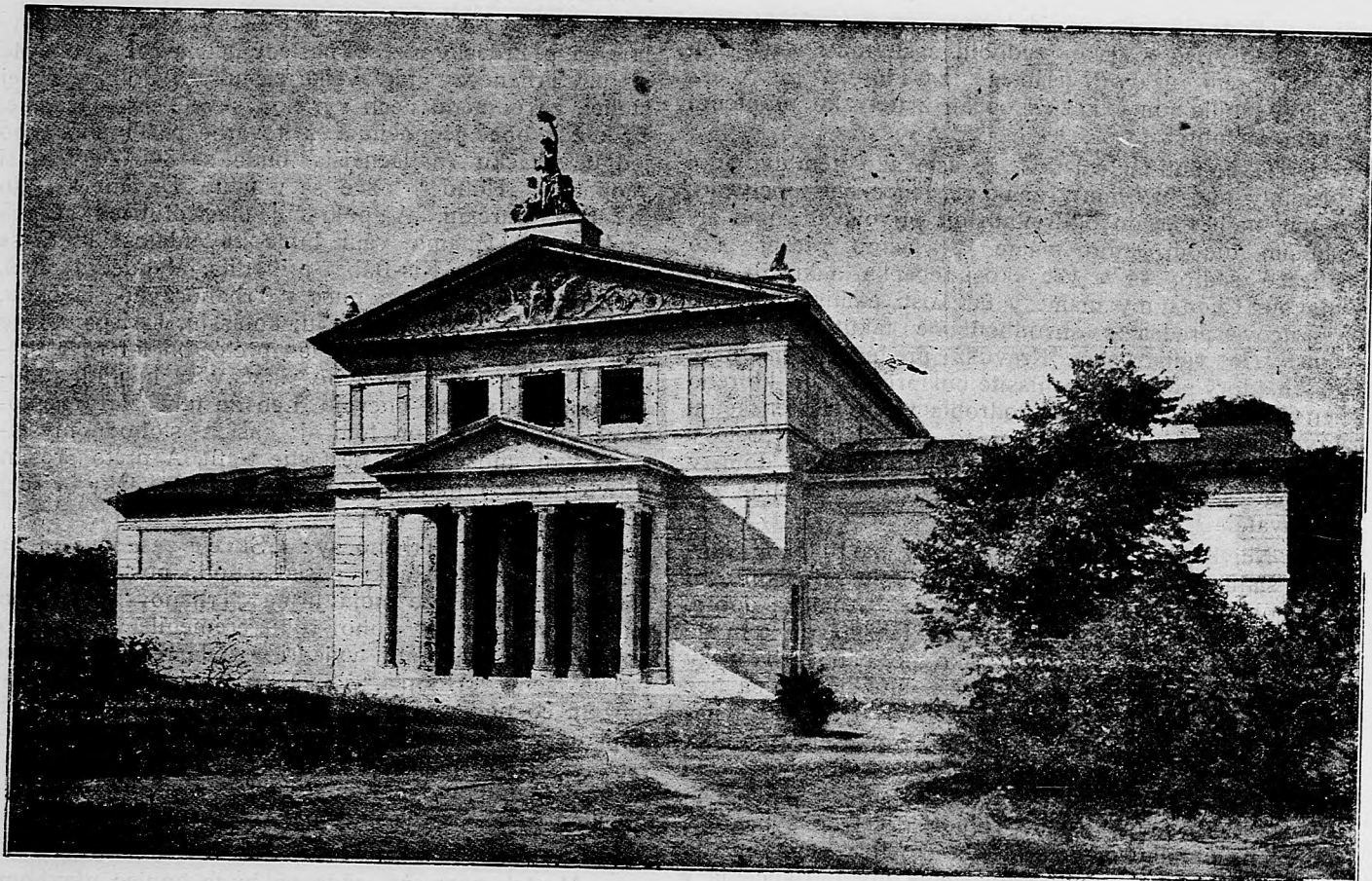
ako pán Balek hovoril — skaličania majú jednu starodávnu šibenicu, ktorú kedy si nechceli holičanom požičať, nech poprosí skvelé shromáždenie pána Baleka, by s jeho mocou, ľudomilnosťou a sladkosťou priviedol slávny magistrát mesta Skalice ku tomu, by ku tomuto vlasteneckému skutku t. j. ku vykoreneniu ľudovej stránky, svoju šibenicu požičali.

Tak sme pojednávali až do jednej hodiny, a potom sme išli do Koruny k obedu. Čo sme pri obedu rečnili, opíšem až druhý raz.

Šidlo.

L'udová strana v Moori. (Belohrads. st.)

L'udová strana v Moori 10-ho dec. vydržiavala ústrojné shromáždenie. Pohyb ľudovej

Podsieň vyučby.

domu velmožov, a preto pošleme pánu Pánfikovi prosbu, by tých dvoch vysoko zaslužených mužov tiež per šup, — ako to taliani hovoria, — ráčil poslať. (do Sibérie.) Vstal som aj ja so svojím návrhom, a síce som si myslel že ponevác p. ablegát Onnič je také unikum, preto by bolo dobre, po jeho smrti ho vypchať; a po celej krajine ukazovať ako jedno slobodné, statočné a pravdivé vyvolené unikum. Len že môj návrh neprijali.

Hovorili ešte mnohí, len že som nebol ani v stave si všetko zapamätať. To viem, že pán Mrkhot navrhol, aby sme na Zohore jedon pomník vystavili. Pán Čertnakoni bol tiež tej mienky, a za najlepšie uznal, keď by tam postavili jednu šibenicu, na ktorú by každého voliča ľudovej stránky, (klorého o jeho hlas ešte neokradli) — zavesili. Ilijén. Ponevác ale —

strany v Moori a na jeho okolí je veľmi silný, liberálny tábor, ponevác ho na to nadžupan upozornil, chcel ustrojiť protivnú demonštráciu, ale veľiké množstvo prišlých na shromáždenie, tichý a hodný úbeh samého shromáždenia ten úmysel učinily nemožným. Na shromáždeni vzalo účasť asi 1800 voličov. Mnoho voličov prišlo: Z Bakony-Sárkána, Bodajku, Čurgova, Cákberéna, Čoora, Inoty, Magyar-Almáša, Ondodu, Kuti, Istiméru, Balinky, Cóky a t. d.

Pred shromáždením bola sv. omša, ktorú Ján Zelenyák krajinský vyslanec služil v kapucinskom kostole. Odtiaľto išlo obecnstvo spre-

dsedníctvom: Grófom Ferdinandom Zichym a grófom Mikulášom M. Eszterházym do záhrady kaštiela Lambergovho, kde hlučne prijalo shromaždenie rečníkov a hostov, medzi ktorými sa dostavili.

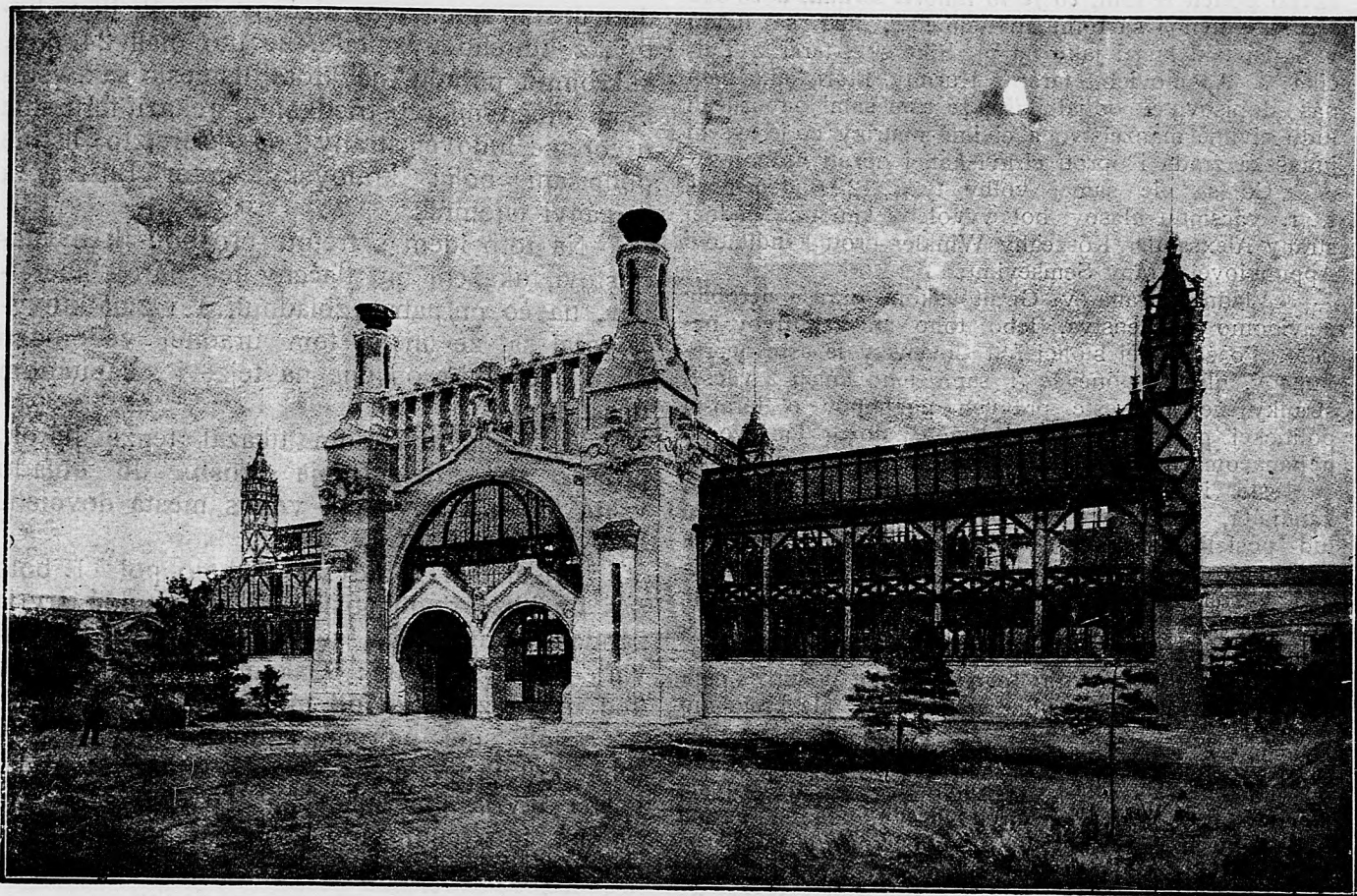
Mlad. dr. gróf *Ján Zichy*, *Karol Otočka*, pravotár z Prešporku, kandidát ľudovej strany v Stupave, *Andrej Poda* opát a farár zo Šoproňa, *Vincent Havlíček* farár z Prešporku, *Ferdinand Riffert*, panský poľný, baron *Trauttenberg* a mnohí iní.

Shromaždenie zahájil gr. *Eszterházy* s krásnou politickou rečou, medzi ktorou zhusta mu

meným ohňom, lež že my ľudováci nikdy neprestaneme bojovať za pravdu.

* * *

Ejhľa takto by mali shromaždenia usporiadať a vydržiavať i po iných stolicách, zvláštne v severovýchodných, po gemerskej a šarišskej a iných na hornom vidieku, potom by sme ináč pri voľbách stáli. Jak veľiký účinok na ľud, majú takéto shromaždenia, to sa tak ľhko ani opísať nedá, lebo mnohí, ktorí sú ešte neni odhodlaní, lež váhaví, alebo lahostajní, následkom takýchto shromaždení rozhodnú sa, lebo na tú alebo na inú stranu, ľud sa poučuje, budí,

Banická a hutárska podsieň.

privolávali „nech žije.“ Predovšem rečnil o liberálnej strane, ktorá sa v Uhorsku svojou cirkevnou politikou učinila nemožnou. Pripomenul i stupavskú voľbu, kde liberálna strana ukrutnosť páchala.

Potom na dvoch miestach rečnili, osobitne nemcom, osobitne uhrom rečnili; Aleš *Bakonyi* hlavnomestský pravotár v ohnivej reči šlahal liberalizmus. Po ňom rečnil *Karol Kálmán* farár zo Šooškutu o potrebnosti ľudovej strany.

Nemecké reči držali: *Karol Otočka*, *Andrej Poda*, *Ján Zelenyák*, konečne gróf *Ferdinand Zichy* rečnil o tom, že ľudová strana neni sla-

poznáva svoju silu a prichádza ku povedomiu svojích práv, vie potom, na koho sa má obrátiť v pochybnosti: v shromaždeniach vidíme, koľko nás je a jeden druhého oduševňujeme, preto nič tak nemôžeme odporúčať, jako to, aby sa shromaždenia ľudovej strany po všetkých krajoch čím častejšie a početnejšie vydržiavali. Tedy napred!

Voľba v Giráltovcách (šarišská st.).

Už pred voľbou boli sme dostali z Giráltoviec jeden list, aby sme ho v Kresťanovi uverejnili; poneváč ale prišiel pri neskoro, preto nevyšiel v našom časopise. Z toho listu vidíme, že v šarišskej stolici

ešte nemajú pravého pochopu o ľudovej strane, tak ku pr. mnohí sa tam domnievali, že Boldižár Šemšey patri ku ľudovej strane, čo je veľký omyl: Šemšey vystúpil jakožto kandidát tak zvanej národnej alebo Apponyiovskej strany. Apponyiova strana ale není ľudová. Ľudová strana je celkom iná, rozdielna; ľudová strana za vodcu neuznáva Apponyiho, lež grófa Ferdinanda Zichyho a grófa Mikuláša M. Eszterházyho; a táže ľudová strana má celkom aj iné zásady, a preto i mnohé zásady grófa Apponyiho si neosvojuje, lež ich práve odvrhuje. Že v Šariši ešte i samí kňazi majú takýto mýlny pochop o ľudovej strane, a že o nej i svoj ľud lepšie nevyučili, sú jedine sami toho príčinou; lebo keď by sa len trochu i o svoj vlastný, jak duševný tak i hmotný blahobyť, tak i o dobrobyt svojho ľudu stárali, ľahunko boli by sa už mohli dávno poučiť o tom, čo je to ľudová strana, a čo ona chce? Nedivíme sa tomu ani najmenej, keď sa najdu v Šariši takí kňazi jako na pr. Šikorsky, farár z Tulčika a Adamovich, farár z Kurimy, ktorí, jako nám náš dopisovateľ odtiaľ píše, že ešte sami odporúčali ľudu civilné manželstvo a civilné matriky čo je ovšem judášska zrada i oproti cirkvi kat. i oproti ľudu.

Čo sa ale samej voľby týka 12-ho decembra t. r. väčšinou hlasov bol vyvolený kandidát vládnej strany Aleksander Kőszeghy Winkler proti kandidátovi Apponyiovej strany Šemseyimu.

Vládna strana v Giráltovskom okrese nerobila očividomo násilenstvá, lebo toho ani zapotreby nebolo. Po šarišskej stolici ľud slovenský je ešte neprebudený, hlúpy, ponevác i sami jeho kňazi z väčšej stranky nemajú ešte pravých pochopov o terajšej politickej polohe a potrebe. Vláda naložila len svojim pohaňáčom, nadžupanovi a. t. d. stoličným úradníkom, ba ešte i sudcom, aby kortešovali za vládneho kandidáta, títo potom na ubohý, nevedomý slovenský ľud poslali žandárov, ktorí voličov, jako nejakých zločincov dopratili do Giraltoviec. Slovenski sedliaci, keď zazreli žandárov, hneď sa naľakali, boli poslušni, pokorní, ani mrknúť sa neopovážili, nič nevediac o svojom práve, čoho sú zas len jeho duchovní vodcovia na príčine. O giráltovskej voľbe vláda smelo môže povedať, že nerobila násilenstvá, ale preto ani len o vlas není čistejšia táto voľba, než iné voľby, kde vládna stranka zvíťazila. Keď by po Šariši ľud tiež tak poučený bol, jako ku pr. po prešporskej alebo nitrianskej a iných stolicách, vládna strana nebola by sa hanbila i tu ukrutnosti páchať. V Šariši len mravne robila nátlak na voličov; ľud napájala, slúbami a hrozbami ho mala k tomu, aby hlasoval na vládneho kandidáta. Ľud však posávaď ešte vo tme pohružený dal sa viesť, jako nerozumné hoviadko. Toto vláda dobre znala. Sami tí žandári, ktorí tých slovákov vedli na voľbu a ich tam strážili, pokým neodhlasovali, len s opovržením o týchto prostriedkoch kortešácie vyprávali, alebo sa smiali nad tým, že nepoučený sedliak, jak veľiký strach má pred žandarmi, a jako nerozumne sa dá viesť a nastrašiť od notárov, služnvcov a okresných sudcov. Jedon volič.

Otvorený list k voličom ľudovej strany stolice zvolenskej.

28. nov. 1895. zapísaný bol v dejinách mesta „Brezna“ nie perom, ale krvou dvoch nevinných obeti polhorských.

V dnešných časoch tri tisíce ľudu v robotný deň, v tuhej zime, sohnaf do Brezna, a to bez všetkého podplácania, znamená zjav budúcej zory lepších časov.

Ale sa aj ukázal v celej miere, a podlej, nahote divý, a zúfalý vztek zdochynajúceho liberalismu.

Nížepodpísaný 19. nov. zadal prosbu stranivá povolenia porady v Brezne, mešťanostký úrad však nedoručil mi potvrdzujúci výrok o tom za celý týždeň.

Podal som druhú prosbu, na povolenie porady vonku na lúkach.

Po zadaní druhej prosby, 16. nov. náhodou dostal som, tajný tlačný hárok liberálistov, z ktorého vysvítalo, že títo mali 24. nov. sukromnú poradu, na ktorej usnieslo sa: všetkými možnými prostriedkami prekaziť formálne utvorenie ľudovej strany; na ktorejžto listine podpísaní boli: kráľovsky notár Bittera, a Tagányi tajomník.

Na toto idem s treťou prosbou k mešťanostovi, ukážem mu tlačný ten hárok liberálistov, na čo on patrne zbladnul, a v zmatku vyhováral sa, že on o tom úradnej vedomosti nemá, ačkoľvek osobne na tejže i s kapitánom účasť bral.

Aj kapitánovi som ukázal tenže hárok, prosiac aby tretia moja prosba do ohľadu vzatá bola, a aby nám von s mesta dovolené bolo poradu držať.

Prišol deň porady. — Okolo pol 11. bolo nás už blízko dvoch tisíc. — V tom idú štyria žandári osloviac ma, že tu neslobodno postávať. — Ja odvetím: Čakáme našich ľudí, a keď treba, zaplatím od miestnosti.

Stáli sme na zamrznutom úhore; — V tom zkríkne: V mene zákona, a otrčia dýky všetci štyria do nás. — Tu poviem ľudu poďme, toto není žárt. Vrchnosť musíme poslúchať. Tak sme sa potom hrnuli v celých massách dnu do mesta bez poriadku.

Vnuknutím, Božím šípiac nastavený klepec prehovoril som potom. „Ludia boží! Pre, Boha živého, a pre päť rán Krista vás prosím, a zaklinám, slyšte ma!“

Neopovážte sa ústa otvoriť, čučte ako ryby. A keď by nás bili, sekali, hlavy prebíjali nehnime sa. Keď vám ja poviem, potom budete volať sláva!

Nato ľud pokojne rozostavil sa v meste.

Medzitým na hostinu od rána liberálci pili, a kde aká podplatená čeliadka, čakajúc, kedy prídem otvoriť poradu.

Ja vediac, čo za vítanku čaká na mňa, medzi ožratými, revolvermi, zostal som pri ľudu. A to bolo moje šťastie, i všetkých ostatných.

Darmo šla deputácia zo sliackeho, a zvolenského okresu ku mešťanostovi prosíť, aby buďto dal vyprázdniť úradnou listinou zabezpečenú sienu alebo na lúkach aby dovolil sa nám poradiť.

Zamýšľali totižto, že ako, začnem reč držať vyzvú škandál, budú „éljenovať“ Csákyho a Jeho Jasnosť kráľa nášho, rátajúc na to, že z nás dajeden odvetí zo pár „abcúgov“, načo mňa by hneď boli chytili, že som urazil Veličenstvo, odsúdia ma na pár rokov, pritom pochytajú z každej obce gazdov, ako spolu viníkov, a ostatní ľud sťa nebezpečný štátu rozprášia. Jedným slovom silou mocou chceli škandál a bitku vyvolať.

Avšak zostali zahambení nepriatelia naši. —

Keď punkt o 12-tej poludnajúcej hodine vyzval ma kapitán, že aby som išiel reč držať, začo som sa ja poďakoval, a zriekol tej „výhody“, ozvaly sa zvony na ev. väži — kto-rejžto memento myslím tak ľahko nezabudne Brezno, lebo sami evanjelici boly dojatí, keď väčšia čiastka ľudu nášho kľakala na kolena, ostatní stojačky s obnaženou hlavou modlili sa.

Potom som ľudu povedal, v mene Božom môžete sa rozísť, zvíťazili sme!

Čo sa potom robilo, nedá sa opísať. Radosť, a „sláva“ volanie nemalo konca kraja.

Ľud svojich dvoch vodcov asi za štvrt hodiny, vyzdvihnutých na rukách nosil, výskal, klobúkmi hádzal, a všelikerým spôsobom výjavy radosti dokazoval.

Potom, kto mal začo, išiel sa občerstviť. Väčšina pobrala sa domov.

Istý polhorec (časom uverejníme aj mená) ne-súc v ruke knižočku, „Čo chce ľudová strana?“ priskočí k nemu žandár, aby mu ho násilne vydral, čo keď tamten povolíť sa zdráhal, zasadiť mu žandár silnú ranu bajonettom do nohy, tak, že náš ubohý človek ranený klesol na zem. Cicerkom striekala krv z rany. V tom priskočí kamarád, aby brániť spolubrata, a tento poľobne tiež bajonettom menšú ranu obdržal.

V tom príbehne žena prvšieho polhorca, hodí nemlúvniatko na zem, praviac, žandárovi: tu máš ty drak, keď si mi ožobráčil muža, prekrol si aj decko, a zabi aj mňa.

Obidvoch ranených zanesli do špitála kam potom pospiechali dvaja lekári.

Bola teda ľudová strana krvou nevinných našich bratov, zapísaná do srdc našich, odkiaľ nám viac nikdo nevyrve lásku k ľudu nášmu.

To je stručný príbeh porady v Brezne.

Vás tichých, pokojných občanov, ktorí sme sa celkom podrobili zákonu, drážili, drže

vyzývali, bez všetkej, príčiny bajonettmi do nás opierali.

Dakujem drahým bratom v Kristu, a všetkým bratom a sestram slovenským, že hlas volajúci ich neodznal na prázdno.

Dal by to Boh dobrotivý, že by manifestácia zo dňa 28 nov. 1895. zanechala trváce stopy terajšieho života, a priniesla lepšiu budúcnosť ubohému nášmu ľudu!

Jozef Martinček,
svolávateľ porady.

Dopisy.

Gnézda (Spiš).

Prosím slávnú redakciu za odpúštenie, že neskoro prichodím s dopisom mojím. Príčinou uneskorienia je protest proti voľbe gnezdskej zadatý, tak že do nedávna nevedeli sme, či ozaj voľba statočne prevedená verifikovaná bude, alebo nie.

11. ho novembra b. r. boly v Spiši voľby na stoličných výborníkov. Spišiaci sa veľmi dobre držali, nakoľko k veľkej mrzutosti liberálcov najviac na takých kandidátov hlasovali, ktorí k ľudovej strane patria. Interesantná je medzi inými voľba v meste Gnézda prevedená. Len niekoľko dní pred voľbou sriadila sa v tomže meste ľudová strana, avšak na vzdor tomu priatelia tejto strany takú odhodlanosť a stálosť pri zaraz nasledujúcej voľbe na javo dali, že sebe u všetkých statočných a dobre smýšľajúcich úplnú úctu a chválu získali. Večer pred dňom voľby sišli sa do-viedna voličia ľudovej strany v priestorom dome farskom, aby sa medzi sebou poradili a potrebných kandidátov vystavili. Za kandidátov vyhlásení sú: Jozef Gallasz, farár — Julo Hóbor učiteľ, — a Konštant Kozsik, mešťan gnezdský, na ktorých hlasovať všetci mali.

Však ale ani liberálci nespali, lež každým možným spôsobom usilovali sa víťazstvo pre stranu svoju zabezpečiť. Asi tri domy mali v meste vyznačené, v ktorých sa schádzali, usilovne popíjali, a takto druhých zvädzali. Jejich kandidátmi boli: L. Teóke, hlavný slúžny v Starej-L'ubovni, — L. Riesz, okresný foršner v Podolincu, — a T. Prokopovics, okresný notár a matrikár gnezdského okresu. Síce musím uznať, že mnohí z liberálcov na miesto Prokopovicsa farárové meno na cedulkách svojich mali, toto ale zaiste s tou politikou, by ľudi farárovým menom k sebe privábili, aby tak hlavní kandidáti jejich tým ľahšie, tým istejšie prešli.

9-ho novembra b. r. vydali sa Teóke a Riesz na kortešačku po meste pri svetle lampáša, ponevác čierná tma panovala. Čo slúžobný pri nosení lampáša figuroval forstvarť Ján Jurán z Gnezdy, hlavný to korteš liberálnej strany. Zlý svet si rozpráva, že vraj hore spomenutí kortešujúci páni na svojej ceste aj do jedného domu vkročili, kde sa z istež príčiny veselo z tej našej krajinskej popíjalo. Takto sa hovorí, že dobrý korteš aj čerňidlo vypiť musí. Ponevác ale tí páni tiež dobrými kortešmi byť chceli, nepozostávalo im nič iného, jako chopiť sa plného kališka, a ho až po dno vyprázniť na zdravie tých veselých tovaryšov, o ktorých sa oni pred tým zaiste nikdy nestárali.

Však ale všetky fortiele neosožily liberálcom nič, veď im už od počiatku bolo prisúdeno strašne buchnúť, a ľudovej strane skvelé víťazstvo zanechať, čo krásne dokázal deň voľby. Voličia z oboch strán odali 160 ceduliek. Z týchto padlo na farára 140, — na učiteľa 99, — a na Kozsika 98 hlasov. Z liberálnej strany obdržal hl. slúžný 40, — okresný foršner 39, — a okresný notár 20 hlasov.

S najväčšou pochvalou musia sa túto menovať statoční voličia obcí Forbas a Lackova, ktorí neohrožene s ťa jeden muž hlasovali na kandidátov ľudovej strany. Česť a úcta týmto udatným bojovníkom! K skvelému víťazstvu farára prispeli aj poctiví voličia obce Jarembina, ktorí tedy podobne pochvalu zasluhujú.

Po vyhlásenom výsledku voľby jednotliví liberálci formálne zúrif započali. Zúrivosť opanovala zvláštne Jurana a Prokopovicsa, ktorí s hrozbami zadali protest proti voľbe celkom spravodlivo prevedenej. Pohnútky ale, na základe ktorých voľba zničená byť mala, musely byť veľmi slabé, keď hore voľbu jednohlasne potvrdili, protivníkom však takú frčku dali, že títo na skutku kýchať započali. Na zdravie pánom! Nikdo sa síce nečuduje, že sa tým pánom s jejích protestom tak zle podarilo, nakoľko každý dobre vie, že tí páni puškový prach posavď ešte nevyňašli, a že ho, jako sa dá úfať, veru ani napozatým nikdy nevyňajú.

Špatne jedajú prepahlí liberálni kandidáti, keď sa z divokej pomstvy ľudu vyhrážajú, posielajúce ho k farárom, keď sa tento v nejakej vážnej záležitosti k nim obracia, a keď sa pred ľuďmi úražlivo vyslovujú proti duchovným. Zdaliž toto tiež k vychýrenej liberálnej vzdelanosti patrí? Však ale ešte špatnejšie jednali tí liberálni befarí gňazdskí, ktorí za dobre uznali, nektorým priateľom ľudovej strany po voľbe nočným časom okná vybiť; druhým ale skrze rozširovanie potupných listov na cti a dobrom mene ubližovať. Pánovia, takúto vzdelanosť náležnuť možno i u banditov, ktorí sa po hustých lesoch ukrývajú.

Ludostránsky.

BYTČICA.

Prevelebný pán redaktor!

Škodoradostné chýry rozširované boly o našom milovanom duchovnom otcovi Romualdovi Zaymus, že bude do žalára odsudený pre jeho neohrožené za vieru a národ vystupovanie. — Tieto chýry dotkly sa nás farníkov bytčických boľastne. Žiaľ nám v skutku svieral srdca naše kruto, keď sa lúčil s nami odchádzajúc pred tlačový súd Peštianský. — V žiali tomtom uzavreli sme prispieť na pomoc otcovi nášmu duchovnému prosbou pred jeho Veličenstvo milovaného kráľa nášho k rozvyslanstvu podať sa majúcu. — No žiaľu nášmu rýchlo koniec učinény je, bo podvečer dňa pre nás tak jako pre neho osúdného doletela k nám z Pešti dalekopisná zpráva zvestujúca nám že porotným súdom za nevinneho bol vyhlásený. — Preradostná zpráva táto vzbudila v nás farníkoch bytčických tak jako i spolubratoch evanjelických vďačnosť a oddanosť podľnú to mužovi neohroženému bojovníkovi za pravdu a právo; a výraz našej tejto príitlnosti podali sme myslíme okázale a verne tým, že sme návrat jeho z Pešti vo fare očakávali do druhej hodiny popolnočnej, kedy pre opozdenie vlaku železnicieho do farského pribytku dorazil. — Došlého uvýtali sme s uprimnou radosťou plesajúc v srdcích

svojích, že nám navrátený je nepokorený a zdravý. — Dobrosrdečný český pobratím Anton Bendl poctil nám ho pri uvítanke tejto krásnou voňavou kitkou za ktoré poctenie sme mu vďakou zaviazaní.

Boh nám živ na dlhé ešte roky milovaného duchovného pastiera nášho, *viacerí farníci bytčickí.*

Veľký obrázkový LURDSKÝ KALENDÁR, L'UDOVÝ KALENDÁR

na

priestupný rok 1896.

Cena 30 kr.

K dostaniu je u *Kolomana Mészáros*, v Budapešti u vel. p. pátrov Fráňtiškánov.

VYOBRAZENIE

Dva obrazy predstavujeme našim čitateľom. Každý z nich čaká v budapeštianskom hájiku skvelé tisícročné parády. Jeden predstavuje kobku (sieň) vyučby. To bude zaujímať učiteľov, prepahlých žiakov, a rodných otcov, ktorí majú po sedmoro detí. Ale bude zaujímať i tých, ktorí chodievajú len ku vysokej škole cvičiť sa v žiackom darebátstve. Lebo tu všetko vystaveno od učby ľudu až po učbu na vysokých školách, každý prostriedok tu možno vidieť. Ale preto nech si nikto napredstavuje, že tu možno vidieť vypchaných učbárov, založené cirkle a zodrané trstenice po hromade, lež rozličné knihy, spisy sú tu rozpoložené. Ku pr. chudobnému dedinskému učiteľovi odporúčame, aby sem poslal svoj kaľamár. Táto podsieň za židovské peniaze, v nemeckom slohu, podľa opísania starogreckého majstra je vyhotovená a tak úplne je — uhorská.

Druhý obraz predstavuje *banickú a hutársku podsieň*. V tejto uvidíme, jak trpké remeslo je *baníctvo*. Jako u nás dorábajú zlato a striebro. U nemca je toto remeslo ľahšie, lebo on to nám — kradne. Ale my ho zpod zeme dorábame, aby sme ho po gavaliersky mohli ta hodiť nemcovi.

— Tu máš nemčisko!

Okrem *baníctva* ešte i štátne a privátne huty predstavuje. Nuž tie štátne, to každý zná. Koľko ráz my ľudováci stojíme v oči nejednej vyhútanke, v čom je Bánffy veľkým majstrom. Z privátneho hutníctva však uvidíme, jako sa železný kov vyhotovuje a dorába. Rázny nápis na tej podsieni je tento: Na zdar! Je to krásna malá podsieň, to je isto a bude zaujímať znalcov.